

JAARVERSLAG 2015

Nederlandse Vrouwen Raad

Laan van Meerdervoort 70

2517 AN Den Haag

070-3469304

info@de-nvr.nl

www.nederlandsevrouwenraad.nl

HET GAAT ALTIJD OVER DE CENTEN...

Soms als ik zie in de praktijk hoe wij worstelen met de krappe financiën en bezetting van het bureau, ben ik wel eens bezorgd om de NVR: gaan we het wel redden? Maar altijd is er dan weer een activiteit of bijeenkomst van de NVR met actuele inhoud, enthousiaste deelnemers en rake aanbevelingen voor overheid en politiek, en dan denk ik: dit kan de NVR, dit is waar de NVR goed in is. En als ik door dit jaarverslag blader en zie wat de NVR in 2015 allemaal heeft gedaan en hoeveel deskundige en betrokken vrijwilligers zich daarvoor hebben ingezet, dan weet ik: de NVR gaat het niet alleen redden, maar is – nog steeds – een sterke organisatie.

Met meer mensen op het bureau en met meer financiën zouden we die organisatie nog meer kracht kunnen geven, meer activiteiten en bijeenkomsten kunnen organiseren, vaker adviezen en aanbevelingen aan overheid en politiek kunnen uitbrengen. Nog meer doen voor de verbetering van de positie van de vrouw, voor gelijke rechten en volwaardige participatie op alle niveaus in de samenleving.

Met dat als uitgangspunt hebben we in 2015 een heldhaftige poging ondernomen om meer subsidie te verkrijgen. Eerlijk gezegd, eerder vanuit de behoefte om te laten zien wat we zouden kunnen met meer mensen en meer centen, dan dat we echt verwachtten meer te krijgen. De aanvraag is uiteindelijk afgewezen. Wel hebben we het ‘normale’ subsidiebedrag voor 2016 en 2017 toegewezen gekregen. En ook daar zijn we dankbaar voor. Want al blijft het worstelen in de praktijk, we worstelen voor een goede zaak.

Per 1 januari 2018 treedt er een nieuwe Emancipatie subsidieregeling in werking. Meer organisaties kunnen dan op de regeling inschrijven. Als het totaalbedrag van de regeling niet omhoog gaat, wordt de koek dus over meer organisaties verdeeld.

Tegelijkertijd, en dat spreekt voor zich, worden er nieuwe eisen aan de organisaties gesteld, eisen die passen bij de komende tijd waarin het bereiken van je doel afhangt van je innovatieve kracht en de samenwerking en allianties die je aan wilt en kunt gaan.

De komende twee jaar gaat de NVR vooral gebruiken om onze organisatie klaar te stomen voor die nieuwe toekomst.

Dorenda Gerts,
Voorzitter Nederlandse Vrouwen Raad

INHOUDSOPGAVE

HET GAAT ALTIJD OVER DE CENTEN.....	2
INHOUDSOPGAVE	3
SAMENVATTING	4
DE NVR.....	5
MISSIE EN VISIE.....	5
KERTAKEN	5
BASISORGANISATIE	6
COMMUNICATIE & PR	8
UITVOERING KERTAKEN.....	11
BELEIDSBEÏNVLOEDING EN BELANGENBEHARTIGING	11
NETWERK EN PLATFORM.....	15
<i>Samenwerking.....</i>	<i>17</i>
SIGNALERING EN AGENDERING	18
PROJECTEN.....	22
DE NIEUWE TOEKOMST.....	22
ECONOMISCHE ZELFSTANDIGHEID	23
HUISELIJK GEWELD BES EILANDEN	23
ZORG M/V	23
INTERNATIONAAL	25
FINANCIEEL	31
BIJLAGE I. LEDENBESTAND	33
BIJLAGE II. BASISORGANISATIE.....	35
BIJLAGE III. BIJGEWOONDE BIJEENKOMSTEN	39
BIJLAGE 4. VERTEGENWOORDIGINGEN	49
BIJLAGE 5. LIJST VAN AFKORTINGEN	59

SAMENVATTING

Beleidsbeïnvloeding is de belangrijkste taak van de NVR. In 2015 heeft de NVR het hele jaar door verschillende brieven en aanbevelingen aan de overheid en/of politiek gestuurd over onder andere: partneralimentatie, klimaatverandering, prostitutiebeleid en vrouwenquotum. Voor dit laatste onderwerp heeft de NVR zich in het bijzonder hard gemaakt, met een oproep aan ministers Asscher en Bussemaker om de EU ontwerprichtlijn voor een vrouwenquotum niet langer te blokkeren, en om ook in Nederland een quotum voor vrouwen aan de top in te stellen. Helaas heeft dit niet mogen baten.

In 2015 is hard gewerkt aan de realisatie van twee projecten: Zorg M/V en De Nieuwe Toekomst. Beide projecten waren in 2014 al in gang gezet en zijn met hulp van Annelies Vethman voor Zorg M/V en Yvonne Carels voor De Nieuwe Toekomst succesvol verder uitgevoerd. De onderwerpen waar deze projecten zich op richten, resp. gendersensitief beleid gemeenten en geweld tegen vrouwen, kwamen ook terug bij verschillende andere activiteiten vanuit de NVR.

Zo was de veiligheid van vrouwen bijvoorbeeld in je relatie, het onderwerp voor de Vrouwenpodiumbijeenkomst in maart en werd in een reactie op de Midterm Review van het Emancipatiebeleid gepleit voor meer ambitie in het gender sensitieve beleid van gemeenten.

Ook op het gebied van samenwerking heeft de NVR niet stil gezeten. Sinds eind 2014 heeft de NVR ieder kwartaal een overleg met Atria en Women Inc, zowel op bestuurlijk als uitvoerend niveau. Vaste samenwerkingsvormen werden voortgezet zoals die met Wo=Men en Atria voor de coördinatie van de NGO consultatie voor de Commission on the Status of Women, en de samenwerking FNV en de migrantenorganisaties in het Vrouwenpodium. Daarnaast werd er ter gelegenheid van Beijing+20 samen met onder andere Wo=Men, Women Inc, Atria en NVR het Gelijk=Anders festival georganiseerd in Pakhuis de Zwijger. Hier kregen bezoekers naast een vol programma de mogelijkheid om input te geven voor de Agenda voor de Toekomst, die vervolgens in september aan de politiek werd aangeboden.

In oktober gaf Vrouwenvertegenwoordiger Irene Hemelaar haar speech over LGBTI-rechten tijdens de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, wat met een applaus werd beloond. Marije Cornelissen neemt het stokje van haar over en zal zich als Vrouwenvertegenwoordiger 2016 richten op Vrouwen en Duurzame Ontwikkeling.

Binnen de NVR hebben er in 2015 diverse bestuurlijke wissels plaatsgevonden, met het aftreden van twee bestuursleden en de benoeming van drie nieuwe bestuursleden. De verwachting is om het bestuur in 2016 verder uit te breiden naar maximaal 9 leden. Drie lidorganisaties hebben hun lidmaatschap opgezegd, maar er zijn ook vier nieuwe lidorganisaties bijgekomen: African Sky, Steunpunt Studerende Moeders, Dona Daria en Respect Women als aspirant lid.

Ten slotte heeft de website van de NVR de nodige verandering ondergaan, met een vernieuwing van het navigatiesysteem naar een proces- en productgericht systeem. Dit moet het gebruik van de website vergemakkelijken.

DE NVR

De NVR is sinds 1898 een koepelorganisatie van en voor vrouwenorganisaties die zich inzetten voor vrouwenemancipatie en op deze manier gender gelijkheid nastreven. Onderwerpen die door de NVR op de agenda worden gezet, verkrijgen daardoor meer gewicht dan wanneer lidorganisaties dat afzonderlijk doen. De NVR is dan ook de bundeling van krachten van vrouwenorganisaties en de daarbij aangesloten leden. Daarmee heeft de NVR een geschat bereik van ruim 1 miljoen vrouwen via de bij haar aangesloten lidorganisaties.

Missie en visie

Missie

De NVR behartigt proactief de belangen van vrouwen in Nederland met speciale focus op de thema's economische zelfstandigheid van vrouwen én geweld tegen vrouwen. Dit doet zij door via diverse activiteiten de Nederlandse politiek te beïnvloeden. Internationaal verzorgt de NVR de stem van de Nederlandse vrouw en zoekt zij aansluiting met relevante partijen en waar zij de benodigde ondersteuning biedt.

Visie

De NVR weet door het contact met haar lidorganisaties wat er onder vrouwen speelt en zorgt via beleidsbeïnvloeding voor gendergelijkheid voor vrouwen en meisjes in alle gelederen van de Nederlandse samenleving.

Kerntaken

Vanuit de missie volgt een aantal kerntaken, te weten:

1. Beleidsbeïnvloeding en belangenbehartiging

De NVR heeft door de bundeling van krachten en organisatie vanuit haar leden en die vanuit de Nederlandse samenleving, een belangrijke bottom-up functie richting politiek en samenleving. De NVR voedt beleid, politiek en samenleving op de thema's economische zelfstandigheid van vrouwen en geweld tegen vrouwen.

2. Netwerk en platform

Binnen de NVR wordt kennis en deskundigheid rond thema's over vrouwenemancipatie bijeen gebracht. De lidorganisaties werken binnen de NVR samen aan de ontwikkeling en uitvoering van activiteiten en projecten. Deze verankering d.m.v. de leden en daarmee in de samenleving is

van unieke waarde. Informatie en communicatie over de activiteiten van de NVR en haar leden wordt actief gedeeld en naar buiten gekanaliseerd waarmee de NVR bijdraagt aan bewustwording rond de kernthema's. De gezamenlijke bepaling van onderwerpen en partners voor nieuw te ontwikkelen projecten zorgt voor draagvlak en cohesie.

3. Agendering en signaleringsfunctie

De NVR heeft door de bundeling van krachten en organisatie vanuit haar leden en die vanuit de haarvaten van de Nederlandse samenleving komt, een belangrijke bottom-up functie richting politiek en samenleving. De leden signaleren, agenderen en bepalen de voor vrouwen belangrijke thema's waar de NVR zich als netwerk/koepel op moet richten.

Basisorganisatie

Het bestuur

Het bestuur voert besluiten uit van de ALV, vertegenwoordigt de NVR en is het boegbeeld van de NVR. Bij bestuursvacatures wordt gewerkt met profielen. Het bestuur heeft als meest voorname taken:

1. Het bewaken van de kwaliteit van de activiteiten, beleid en financiële situatie van de NVR;
2. Prioriteitstelling en signalering van thema's, beoordelen van voorstellen van de Adviescommissie B&B en van ontwikkelingen in de werkgroepen (zie hieronder);
3. Het positioneren van de NVR in de Nederlandse samenleving door communicatie, marketing ten behoeve van de financiële positie NVR, fondswerving;
4. Het onderhouden van contact met lidorganisaties (kennis hebben van activiteiten, bijwonen van bijeenkomsten van leden) en identificeren van potentiële nieuwe leden.

Uitbreiding bestuur

Tijdens de Algemene Vergadering van mei werden namen Leny Wesenhagen en Albertine Zoetmulder afscheid als lid van het NVR bestuur. Wazna Hamidullahkhan werd in dezelfde vergadering als bestuurslid benoemd; zij vervangt Leny als penningmeester. Ook in de mei-vergadering werden Josette Dijkhuizen en Saideh Hashemi als nieuwe bestuursleden verwelkomd. Josette neemt de portefeuille PR en Communicatie over van Albertine. Saideh is algemeen bestuurslid. Anneke nam in de Algemene Vergadering van november na 2 bestuursperioden afscheid als bestuurslid. Anneke is in het bestuur altijd actief geweest op het gebied van duurzame ontwikkeling en zal voor activiteiten op dit thema betrokken blijven bij de NVR.

In een zgn. heisessie van het bestuur in oktober werd besloten het bestuur nog verder uit te breiden en werd een oproep gedaan voor bestuurskandidaten. In 2016 zal dit leiden tot een bestuur van maximaal 9 leden.

Bureau

Het bureau heeft een faciliterende en coördinerende rol, met een uitvoerende rol op het gebied van communicatie (website, nieuwsbrief, sociale media). Daarnaast ondersteunt het bureau in beperkte mate de uitvoering van activiteiten op het vlak van beleidsbeïnvloeding en belangenbehartiging, en – mits door projectgelden gefinancierd – van projecten. Het bureau wordt aangestuurd door de voorzitter. Ook de andere bestuursleden begeleiden en ondersteunen op hun aandachtsveld de organisatie.

Sinds najaar 2013 is de bemensing van het bureau teruggebracht van 3,13 fte naar 1,66 fte. Daarmee is de begroting sindsdien kostendekkend, maar de werkdruk op het bureau erg hoog. Dit werd in 2015 versterkt door herhaaldelijke en langdurige ziekte van de beleidsmedewerker. Getracht is dit zoveel mogelijk op te vangen door onder meer tijdelijk extra uren toe te wijzen aan de communicatiemedewerker voor ondersteuning van bestuur en van de adviescommissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging. Voor de uitvoering van het project De Nieuwe Toekomst is voor 8 uur per week Yvonne Carels in dienst getreden. Deze dienstbetrekking duurt voort tot het einde van het project in 2016.

Voor de uitvoering van het project Zorg M/V is een freelancecontract aangegaan met Annelies Vethman als extern projectleider. Annelies heeft op 'no cure no pay'-basis het projectplan geschreven en de subsidieaanvraag begeleid. En heeft na verkrijging van de subsidie uiteraard de opdracht betaald uitgevoerd.

COMMUNICATIE & PR

Website

Medio 2015 is het navigatiesysteem van de [NVR website](#) vernieuwd. Voorheen gaven de inhoudelijke themagebieden *“Duurzame Ontwikkeling / Maatschappelijke Participatie / Rechten van de Vrouw”* richting aan de ontsluiting van/toegang tot de NVR inhoud. Het nieuwe navigatiesysteem is proces- en productgericht en maakt gebruik van rubrieken als *“Activiteiten / Projecten / Standpunten / Onderwerpen”*. Deze indeling maakt het makkelijker om met korter of langer lopende focuspunten mee te wenden op de website.

Ter ondersteuning is de vormgeving die voorheen alleen op hoofdniveau (homepage en themapagina's) maatgevend was, ook doorgevoerd naar het sub niveau waar projecten en beleidsthema's worden gepresenteerd. In het inhoudelijk beheer wordt het makkelijker om thema's en onderwerpen in overzichtelijke dossiervorm te presenteren.

Web statistieken

In 2015 was het gemiddeld aantal bezoeken aan de NVR website per dag 485; het gemiddeld aantal bezoeken per maand lag op 13.694. Het gemiddeld aantal pagina's dat per bezoek werd bekeken was 5,2. Ter vergelijking: in 2014 was het gemiddeld aantal bezoeken per dag 545. Het gemiddelde per maand was 16.611.

De NVR maakt gebruik van de meetsoftware die de provider standaard en gratis levert. Deze software geeft geen indicaties waarom aantallen bezoeken stijgen of dalen. Medio 2015 is de provider overgegaan op een ander systeem. Daardoor ontbreken de gegevens van de maanden juni, juli en augustus, waardoor vergelijking met voorgaande jaren minder secuur is.

Digitale nieuwsbrief

In 2015 zijn in totaal 15 digitale nieuwsbrieven uitgebracht ([website](#)). De nieuwsbrieven van 18 maart en 24 juni waren geheel gewijd aan het project De Nieuwe Toekomst en zijn, behalve aan de vaste abonnees, ook verzonden aan gemeentelijke functionarissen in het sociale domein en een brede kring van betrokkenen bij het project De Nieuwe Toekomst, zoals alle vrijwillige coaches.

De reguliere nieuwsbrief wordt aan meer dan 1000 abonnees verzonden. Lidorganisaties nemen berichten uit de NVR Nieuwsbrief over voor verspreiding via hun eigen media of sturen de nieuwsbrief integraal door aan hun achterban.

Social Media

De NVR maakt gebruik van verschillende sociale media zoals Facebook, Twitter en LinkedIn. Mede door de geringe capaciteit op het bureau bevindt dit gebruik zich tot op heden in een experimentele fase. Dat wil zeggen dat nieuws wel gepost wordt op deze media, maar niet of nauwelijks aan het 'pushen' van de boodschap kan worden gewerkt.

Facebook

Eind 2015 had de NVR zo'n 390 volgers op Facebook, met een groei van circa 10% per kwartaal in het laatste half jaar ([website](#)). Het gemiddelde bereik van een bericht in 2015 was 350 personen.

Twitter

Eind 2015 had de NVR circa 950 volgers, met een gemiddelde groei van 22 nieuwe volgers per maand ([website](#)). Het gemiddeld aantal tweetweergaven in 2015 lag rond de 3500 per maand. Het gemiddelde aantal bezoekers van het NVR Twitterprofiel in 2015 was 150 per maand.

LinkedIn

Op LinkedIn had de NVR eind 2015 slechts 77 volgers([website](#)). Het gemiddelde bereik van een bericht in 2015 was 390 impressies.

Pers

In 2015 zijn 12 persberichten uitgebracht. Open brieven en aanbevelingen aan de overheid en/of de politiek worden vrijwel altijd begeleid met een bericht aan de pers. In deze zin was er een persbericht over de reactie van de NVR op de Midterm Review Emancipatie, over de reactie van de NVR op de initiatiefwet Partneralimentatie, over de input van de NVR voor het Algemeen Overleg Arbeid & Zorg in de Tweede Kamer, en was er tot tweemaal toe een persbericht over de pogingen die de NVR heeft ondernomen om Nederland in de Europese Raad van ministers voor de EU quota richtlijn te laten stemmen. Driemaal is hierover een brief aan ministers Asscher en Bussemaker uitgegaan (zie hoofdstuk Beleidsbeïnvloeding en belangenbehartiging). Dit heeft echter niet mogen baten.

In het kader van het project Zorg M/V zijn twee persberichten uitgebracht: een direct na afloop van de expertmeeting op 11 juni over de eerste resultaten, en een naar aanleiding van het uiteindelijke rapport aan minister Bussemaker.

Ook het project De Nieuwe Toekomst heeft tot persberichten aanleiding gegeven. Er werd een bericht aan de pers gestuurd ter gelegenheid van de eerste certificaten uitreiking, die in Haarlem plaatsvond, en nadat in 7 van de 8 gemeenten de trainingen waren voltooid en meer dan 60 deelnemers die met een certificaat hadden afgesloten.

Ook over de Vrouwenvertegenwoordiger naar de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties zijn persberichten uitgebracht. Natuurlijk was het statement van Irene Hemelaar op 13 oktober

in de 3rd Committee aanleiding voor een bericht aan de pers, evenals op 23 november de voordracht van Marije Cornelissen voor benoeming tot Vrouwenvertegenwoordiger voor 2016. De Vrouwenvertegenwoordigers zijn daarnaast altijd zelf zeer actief in het benaderen van de pers. Irene Hemelaar was verspreid over 2015 subject van verschillende interviews in (dag)bladen en magazines.

De NVR beschikt niet over de middelen om stelselmatig te onderzoeken in hoeverre persberichten ook werkelijk tot publicatie in de media leiden. Wel kan gesteld worden dat de NVR genoegzaam bij de media bekend is, aangezien de NVR steeds vaker benaderd wordt door de pers voor achtergrondinformatie over 'vrouwenzaken'.

UITVOERING KERNTAKEN

Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging

De NVR voedt beleid, politiek en samenleving op thema's op het terrein van vrouwenemancipatie. Specifieke aandacht gaat uit naar de kerngebieden maatschappelijke participatie en rechten van de vrouw, op zowel nationaal als internationaal vlak.

EU-stakeholderbijeenkomst Tweede Kamer

Op 15 januari was de NVR aanwezig bij de EU-stakeholderbijeenkomst van de Tweede Kamer. Tijdens deze bijeenkomst werd het werkprogramma van de Europese Commissie toegelicht voor 2015. Onder het mom van 'een nieuwe start' is er in het programma duidelijk gekozen voor prioritering, gericht op 23 initiatieven tegenover de eerdere 130 initiatieven. Na de toelichting was er de gelegenheid voor deelnemers om in gesprek te gaan met vertegenwoordigers van Vaste Kamercommissies. De NVR sprak met Ottolien de Rijk, EU adviseur van de Vaste Kamercommissies voor VWS en SZW.

Gendersensitief beleid gemeenten

Het gendersensitief beleid van gemeenten is in 2015 mede onder de aandacht gebracht door het project [Zorg M/V](#). De NVR sprak op 26 januari over dit project met Corinne Ellemeet, Tweede Kamerlid voor GroenLinks. Zij had hierom verzocht i.v.m. haar voorbereiding voor een overleg met Staatssecretaris Van Rijn.

De eerste resultaten van de expertmeeting die de NVR in het kader van het project Zorg M/V op 11 juni organiseerde werden op 18 juni in een brief aan het ministerie van VWS gestuurd. Het ministerie had hierom verzocht i.v.m. een voortgangsbrief aan de Tweede Kamer.

Het uiteindelijke rapport van de expertmeeting is op 28 oktober aangeboden aan minister Bussemaker. In de begroting van OCW voor 2016 had de minister de expertmeeting reeds genoemd en aangegeven de resultaten te betrekken bij de bijeenkomst over arbeid en zorg die het kabinet gepland heeft voor 2016.

AO Arbeidsmarktbeleid zorgsector

Op 12 februari was de NVR aanwezig bij het Algemeen Overleg Arbeidsmarktbeleid zorgsector. Hier werd onder andere gesproken over het verdringen van betaald werk naar onbetaalde krachten in de zorg.

Emancipatiebeleid

Op 12 februari stuurde de NVR een reactie ([website](#)) op de Midterm Review over het Emancipatiebeleid naar de leden van de Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Hierin werd onder andere gepleit voor meer ambitie in het gender sensitieve beleid van gemeenten en een Gender Impact Analyse over de effecten van de decentralisatie van de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. Ook adviseerde de NVR om in een breed emancipatiebeleid meer specifieke groepen op te nemen die extra aandacht moeten krijgen. En om de verplichtingen die het VN Vrouwenverdrag voorschrijft over deelname van vrouwen aan functies op alle niveaus, in het emancipatiebeleid op te nemen. De reactie werd op 5 maart besproken tijdens het Algemeen Overleg Emancipatie.

Partneralimentatie

Op 16 april had de NVR een oriënterend gesprek met Jeroen Recourt, Tweede Kamerlid en initiatiefnemer van de nieuwe, toen nog in te dienen, Alimentatiewet. Op 19 juni werd het initiatiefwetsontwerp ingediend. Hierin wordt de partneralimentatie versoerd, met als uitgangspunt dat we toe moeten naar een samenleving waarin mannen en vrouwen in hun eigen onderhoud kunnen voorzien. De NVR deelt deze visie, maar vreest dat de realisering van de Alimentatiewet leidt tot meer gescheiden vrouwen in de bijstand in plaats van financieel onafhankelijke vrouwen. Op 30 september liet de NVR dit weten in een brief ([website](#)) aan de Tweede Kamer en aan minister Van der Steur van Veiligheid en Justitie als reactie op het wetsontwerp. Om dit tegen te gaan beveelt de NVR in de brief een publiekscampagne aan om partners aan te moedigen betaald en onbetaald werk onderling beter te verdelen.

Vrouwenquotum

In 2015 is er verschillende malen contact geweest tussen de NVR, minister Asscher van Sociale Zaken en minister Bussemaker van Emancipatie over het [Vrouwenquotum](#). Uit de Female Board Index blijkt dat geen van de beursgenoteerde bedrijven die deel uitmaakten van dit onderzoek voldoet aan het Nederlandse streefcijfer van 30% vrouwen voor Raden van Bestuur en Raden van Commissarissen zoals voorgeschreven in de Wet Kalma. In haar brief ([website](#)) van 18 mei pleit de NVR voor een bindend vrouwenquotum en voor een ophoging van het streefcijfer naar 40% conform de Europese ontwerprichtlijn. Na een schriftelijke reactie ([website](#)) van minister Bussemaker waarin zij aangeeft dat het naleven van Europese regelgeving op dit punt niet wenselijk is, herhaalt en benadrukt de NVR haar standpunt in een brief ([website](#)) op 30 september. Naar aanleiding hiervan vindt een gesprek plaats met ambtenaren van de ministeries OCW en SZW. In de vergadering van de Europese raad van ministers op 7 december stemt minister Asscher weer tegen de ontwerprichtlijn voor een vrouwenquotum. In een brief ([website](#)) op 14 december aan ministers Asscher en Bussemaker spreekt de NVR hierover haar teleurstelling uit.

Ratificatie Istanbul Conventie

In de loop van de maand juni is het Verdrag van Istanbul goedgekeurd in de Tweede Kamer (plenair 3 juni, stemmingen 9 juni) en de Eerste Kamer (23 juni). Dit verdrag richt zich op huiselijk geweld en geweld tegen vrouwen. De NVR heeft lang gelobbyd voor ratificatie van het Verdrag en was met verschillende vertegenwoordigers bij de plenaire behandeling aanwezig.

Huiselijk geweld op de BES eilanden

Op verzoek van Marith Volp van de PvdA en op initiatief van de NVR, kwamen op 25 juni verschillende (vrouwen)organisaties bijeen om een gesprek aan te gaan over de aanpak van huiselijk geweld op de BES eilanden ([website](#)). Dit naar aanleiding van de goedkeuring van de ratificatie van het Verdrag van Istanbul voor Nederland; voor Caribisch Nederland moet ratificatie nog plaatsvinden. Tijdens dit rondetafelgesprek stond de vraag centraal of en hoe maatschappelijke organisaties kunnen helpen bij de voorbereiding en uitvoering van dit verdrag. Er werd onder andere gesproken over het inzetten van ambassadeurs uit de gemeenschap en de rol van educatie. Naar aanleiding van dit gesprek en op haar verzoek heeft de NVR een projectvoorstel over het verminderen van [Huiselijk Geweld op de BES eilanden](#) geschreven en voorgelegd aan Marith Volp.

Klimaatverandering

Op 22 juli heeft de NVR in een brief ([website](#)) aan staatssecretaris Mansveld haar zorgen geuit over de klimaatverandering en om adequate actie gevraagd in de beperking van de uitstoot van CO₂. Naar aanleiding van deze brief sprak de NVR op 28 oktober met de directeur Klimaat, Lucht en Geluid van het ministerie van Infrastructuur en Milieu. In het gesprek heeft de NVR een aantal ideeën voorgelegd hoe vrouwen via de NVR en haar lidorganisaties betrokken kunnen worden bij dit thema. Naar verwachting wordt dit gesprek in 2016 voortgezet.

In november heeft de NVR aangehaakt bij de Tour to Paris van Urgenda, om aandacht te vragen voor de [klimaattop](#) die in december in Parijs plaatsvond. NVR bestuurslid Anneke van Veen liep zowel in het begin als aan het eind van de Tour enkele dagen mee. Tevens was Anneke als Vrouwenvertegenwoordiger ([website](#)) de eerste week aanwezig bij de Klimaattop.

Studerende Moeders

Op 18 september ondertekende de NVR samen met PILP, Steunpunt Studerende moeders, FNV Vrouw en Proefprocessenfonds Clara Wichmann een brief ([website](#)) aan minister Bussemaker over de problematiek van zwangere studenten en jonge moeders die een opleiding volgen. Zij lopen een zeer groot risico op studievertraging en/of studie uitval, in combinatie met een forse

studieschuld. In 2015 is hierop nog geen antwoord ontvangen.

AO Arbeid en Zorg

In de aanloop naar het Algemeen Overleg Arbeid en Zorg heeft de NVR op 25 september in een brief aan betrokken Tweede Kamerleden enkele zorgpunten aangestipt, met de vraag deze tijdens het overleg voor te leggen aan minister Asscher van Sociale Zaken. De hoofdlijn van deze [brief](#) richtte zich op de gevolgen voor vrouwen van decentralisatie en bezuinigingen in de zorg.

Prostitutiebeleid

Op 27 oktober stuurde de NVR een brief ([website](#)) aan minister Van der Steur en aan leden van de Tweede Kamer t.b.v. de plenaire behandeling van de Wet regulering Prostitutie. De brief omvatte de conclusies en aanbevelingen van de [expertmeeting](#) over het prostitutiebeleid die de NVR op 12 oktober organiseerde. De NVR staat achter het decriminaliseren van prostitutie in Nederland en ondersteunt het beleid van de Nederlandse overheid hierin. Vrouwen vanaf 21 jaar moeten, als zij in vrijheid kiezen voor betaalde seks, ook de mogelijkheid krijgen om dit werk te kunnen uitvoeren, met alle rechten en plichten die ook andere werknemers en zelfstandigen hebben.

De plenaire behandeling van de wet regulering Prostitutie is voor onbepaalde tijd uitgesteld en heeft uiteindelijk niet in 2015 plaatsgevonden

Netwerk en platform

Binnen de NVR wordt kennis en deskundigheid rond thema's over vrouwenemancipatie bijeen gebracht. De lidorganisaties werken binnen de NVR samen aan de ontwikkeling en uitvoering van activiteiten en projecten. Deze verankering d.m.v. de leden en daarmee in de samenleving is van grote waarde. Informatie en communicatie over de activiteiten van de NVR en haar leden worden actief gedeeld en naar buiten gekanaliseerd waarmee de NVR bijdraagt aan bewustwording rond deze thema's. De gezamenlijke bepaling van onderwerpen en partners voor nieuw te ontwikkelen projecten zorgt voor draagvlak en cohesie.

Algemene Vergadering

Op 21 mei en op 19 november werd een Algemene Ledenvergadering gehouden. Tijdens deze vergaderingen werden de gebruikelijke agendapunten aan de orde gesteld zoals de jaarrekening en het jaarverslag van 2014 in de mei-vergadering, en de begroting en het activiteitschema voor 2016 in de november-vergadering.

In de mei-vergadering werden drie nieuwe bestuursleden benoemd: Wazna Hamidullahkhan als penningmeester, Josette Dijkhuizen onder de portefeuille communicatie en PR, en Saideh Hashemi als algemeen bestuurslid. Daarnaast zijn er drie nieuwe lidorganisaties voorgedragen, te weten African Sky, Studerende Moeders en Respect Women. De eerste twee zijn direct als lid aanvaard. Als sociale onderneming is Respect Women voorlopig aspirant-lid, waarbij de mogelijkheden tot lidmaatschap nog verder worden uitgezocht. In deze vergadering namen Albertine Zoetmulder en Leny Wesenhagen afscheid als lid van het NVR bestuur.

Tijdens de november-vergadering werd verslag gedaan van alle adviezen die de Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging aan het NVR bestuur heeft uitgebracht en de activiteiten die op grond daarvan in 2015 zijn [ondernomen](#). Daarnaast werd de stand van zaken toegelicht van de projecten [De Nieuwe Toekomst](#) en [Zorg M/V](#). Deze vergadering was tevens de laatste vergadering van Anneke van Veen als bestuurslid van de NVR. [Irene Hemelaar](#) deed verslag van haar toespraak op 13 oktober tijdens de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in New York en [Marije Cornelissen](#) presenteerde zich als de AVVN vrouwenvertegenwoordiger voor 2016. Ten slotte werd Stichting Dona Daria in deze vergadering voorgedragen als lid van de NVR.

Voorzittersoverleg

Op 16 april ontving het NVR bestuur de voorzitters van de NVR lidorganisaties in Amsterdam in het gebouw van de FNV. Belangrijk doel van het Voorzittersoverleg is informatie-uitwisseling en kruisbestuiving: iedere lidorganisatie krijgt de gelegenheid de plannen voor de komende periode te presenteren en daarover met de andere lidorganisaties in gesprek te gaan. Er werd uitvoerig gesproken over het vrouwenquotum en ook hier kwam duidelijk de mening

naar voren dat Nederland de Europese ontwerprichtlijn niet langer moet tegenhouden. Daarnaast wilde het bestuur graag een discussie onder de lidorganisaties op gang brengen over het onderwerp prostitutie en vrouwenhandel. De voorzitters van de lidorganisaties gingen daar graag mee akkoord.

Ledenraadpleging

In 2015 vond twee maal een uitgebreide ledenraadpleging plaats. Het NVR bestuur achtte een raadpleging van de lidorganisaties nodig op het punt van het vrouwenquotum, omdat de meningen daarover in de afgelopen jaren verdeeld waren. Inmiddels wachten vrouwen echter al zo lang op meer vrouwen in bedrijven en vooral aan de top, dat krachtiger maatregelen nodig worden. Op 25 maart werd aan de lidorganisaties de situatie rond de EU richtlijn voor een [vrouwenquotum](#) voorgelegd met het voorstel nu vanuit de NVR aan te dringen op het niet langer blokkeren van die richtlijn en het ook in Nederland invoeren van een quotum voor vrouwen aan de top. Dit standpunt werd door de leden gedeeld.

Ook ter voorbereiding van de Agenda voor de Toekomst werden de lidorganisaties geraadpleegd. Op 29 mei werd deze raadpleging uitgezet, waarbij de leden ook op de mogelijkheid werden gewezen van aanwezigheid en presentatie van hun organisatie op het Festival [Gelijk=Anders](#) op 27 juni. Op basis van de raadpleging heeft de NVR bijgedragen aan de bepaling van de punten voor de Agenda voor de Toekomst en de totstandkoming van de tekst.

Deskundigenpool

De deskundigenpool is een groep van deskundige vrouwen uit de achterban van de NVR lidorganisaties op wie een beroep kan worden gedaan om mee te denken en mee te werken aan beleidsbeïnvloedende activiteiten maar ook aan het ontwikkelen van projecten.

Op 5 juni organiseerde de NVR een bijeenkomst met de leden van de Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging en de leden van de Deskundigenpool, met als doel kennis en inzicht te vergaren om als advies door te geven aan het NVR bestuur voor de komende jaren. Drie centrale thema's werden deze dag besproken: decentralisatie en de gevolgen voor vrouwen, economische zelfstandigheid en preventie van geweld tegen vrouwen en meisjes. Mirella Visser voegde hier als gastspreker het thema vrouwen in besluitvormende posities aan toe. De middag leverde een reeks aan bruikbare adviezen op, die door bestuurslid Marike Abel aan het einde van de middag in ontvangst werden genomen ([website](#)).

Naast deze bijeenkomst zijn door het jaar heen verschillende leden van de deskundigenpool gevraagd om aanwezig te zijn bij een vergadering van de Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging.

Samenwerking

Samenwerking speelt een belangrijke rol in het werk van de NVR. Eind 2014 heeft de samenwerking met WOMEN Inc en Atria vaste vorm gekregen in de afspraak voor een kwartaaloverleg van de 3 organisaties, zowel op bestuurlijk als op uitvoerend niveau. In 2015 is in het kwartaaloverleg en tussenliggende overleggen gewerkt aan een matrix waarin de Unique Selling Points van elk van de drie organisaties zijn beschreven en de complementariteit ten opzichte van de organisaties tot elkaar is vastgelegd. Daarnaast is in een werkgroep van de 3 organisaties gewerkt aan de ontwikkeling van een project gericht over [economische zelfstandigheid](#).

Andere vaste samenwerkingsvorm is die met Atria en Wo=Men in de coördinatie van de NGO consultatie voor de Commission on the Status of Women. In 2015 is deze samenwerking vanwege de viering van [20 jaar Beijing/Platform for Action](#) uitgebreid naar het (gelegenheidscollectief) [Gelijk=Anders](#) voor de organisatie van een Festival en het opstellen en lancering van de Agenda voor de Toekomst.

Ook de samenwerking in het [Vrouwenpodium](#) is voortgezet ondanks het feit dat per 1 januari 2015 het Landelijk Overleg Minderheden (LOM) is opgeheven. De vrouwencommissies van de in het LOM samenwerkende migrantenorganisaties gaven vrijwel allemaal aan de activiteiten in het Vrouwenpodium te willen voorzetten. Uiteraard is ook FNV Vrouw en het nieuwe Netwerk Vrouwen FNV in Vrouwenpodium betrokken.

Signalering en agendering

De NVR heeft door de bundeling van krachten en organisatie vanuit haar leden en die vanuit de haarvaten van de Nederlandse samenleving een belangrijke bottom-up functie richting politiek en samenleving. De leden signaleren, agenderen en bepalen de voor vrouwen belangrijke thema's waar de NVR zich als netwerk/koepel op moet richten en waar zij aandacht voor wil vragen.

Alimentatiewet

Reeds in 2014 is op initiatief van Marjan Nieuwenhuis van lidorganisatie WOUW het zorgpunt over de partneralimentatie ingebracht. In een nieuwe Alimentatiewet wordt de duur van de alimentatie teruggebracht van 12 naar 5 jaar. Na een oproep aan lidorganisaties om deel te nemen is in 2014 al een werkgroep gevormd om de implicaties hiervan te bezien. In de werkgroep is het onderwerp nadrukkelijk gekoppeld aan economische zelfstandigheid. In 2015 is verder gewerkt in de werkgroep aan enerzijds een aanpak voor beleidsbeïnvloeding en is anderzijds nagedacht over een mogelijke informatiecampagne. Tevens is een juristengroep gevormd om het ontwerp van wet te bekijken.

Op 19 juni is de initiatiefwet Partneralimentatie ingediend. Daaraan voorafgaand vond op [16 april](#) een gesprek plaats van een vertegenwoordiging van de NVR met Tweede Kamerlid Jeroen Recourt, een van de initiatiefnemers van de wet, over de bedoeling van de wet.

Op 18 september heeft Vrouw en Recht een informatie- en discussiebijeenkomst georganiseerd over de nieuwe wet.

Op 30 september heeft de NVR in een brief aan minister Van der Steur van Veiligheid en Justitie en aan de Tweede Kamer haar vrees geuit dat de realisering van het wetsontwerp leidt tot meer gescheiden vrouwen in de bijstand i.p.v. meer financieel onafhankelijke vrouwen, zoals de bedoeling van de indieners is. De NVR deelt de visie van de indieners dat we toe moeten naar een samenleving waarin mannen en vrouwen in hun eigen onderhoud moeten kunnen voorzien. Maar anno 2015 is de helft van de vrouwen tijdens én na het huwelijk financieel niet in staat voor zichzelf te zorgen omdat ze minder zijn gaan werken om voor de kinderen te zorgen. De NVR dringt in de brief bij het kabinet op aan om een beleid te voeren gericht op een betere verdeling van betaald en onbetaald werk over vrouwen en mannen. De NVR beveelt daarom een publiekscampagne aan waarin partners worden aangemoedigd om beiden actief te blijven op de arbeidsmarkt ook als er kinderen komen, en om beiden een actieve rol te spelen in de zorg voor de kinderen.

Op 5 november 2015 is de website www.economischzelfstandig.nl gelanceerd. De website is een initiatief van de Studiegroep Economisch Zelfstandig. Deze studiegroep is voortgekomen uit eerder genoemde werkgroepen van de NVR. Behalve allerlei relevante informatie rondom economische zelfstandigheid en partneralimentatie, wordt op deze website wekelijks een

stelling of poll gepubliceerd.

De lancering werd begeleid door een 10 daagse campagne van Vrouwen van Nu: 10 dagen stond de homepage van www.vrouwenvannu.nl in het teken van partneralimentatie en economische zelfstandigheid van vrouwen.

Prostitutiebeleid

In Nederland volgt het prostitutiebeleid het spoor van decriminalisering en legalisering. Prostitutie op zich is niet verboden, maar vrouwenhandel en gedwongen prostitutie wel. Hiermee wijkt Nederland af van bijvoorbeeld het Zweedse standpunt dat door steeds meer Europese landen wordt gevolgd en strenger is, wat straatprostitutie verbiedt en de cliënten strafbaar stelt. Ook de European Women's Lobby hanteert het 'Zweedse model'. Deze ontwikkelingen waren voor de NVR aanleiding om in 2015 het prostitutiebeleid ter discussie te brengen om te komen tot een breed gedragen standpunt.

Na enkele discussies in kleinere kring (o.m. in de Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging, werd het onderwerp in april in het [Voorzittersoverleg](#) besproken. Ook daar bleek het een onderwerp dat iedereen raakt en dus waren de voorzitters het er snel over eens dat de NVR hier de komende tijd op in moet zetten. Er werd een werkgroep geformeerd, waar verschillende voorzitters zich direct voor aanmeldden, om met een voorstel voor een aanpak te komen.

Als vervolg werd een expertmeeting ([website](#)) georganiseerd om de laatste ontwikkelingen op het gebied van prostitutie en mensenhandel breder te delen en aan de hand van discussie te komen tot aanbevelingen. Op 12 oktober was de NVR daartoe met ruim 80 deelnemers te gast in het Europa Huis. Inleidingen waren er van Renée Römken, directeur Atria, over het Nederlands prostitutiedebat in Europese context, van Corinne Dettmeijer, Nationaal Rapporteur Mensenhandel, over wat mensenhandel en prostitutie met elkaar te maken hebben, van Marianne Jonker, beleidsmedewerker bij SoaAids Nederland, over de positie van de sekswerkers, en van Desirée Vliege, plv. directeur Veiligheid en Bestuur bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie over de ontwikkelingen in het beleid.

Via thematafels werd er vervolgens gediscussieerd en dat leidde enerzijds tot de plenaire conclusie dat het Nederlandse prostitutiestandpunt breed gedragen werd door de deelnemers, en anderzijds tot een reeks van aanbevelingen ([website](#)). Deze zijn kort na de bijeenkomst in een brief aangeboden aan minister Van der Steur van Veiligheid en Justitie, en aan de woordvoerders in de Tweede Kamer, als input voor de behandeling van de wet regulering prostitutie. De behandeling van die wet is echter uitgesteld tot een nog niet nader bepaalde datum.

In 2016 blijft de NVR de ontwikkelingen op het gebied van prostitutie en mensenhandel en de behandeling van de wet volgen. Daarnaast wordt in 2016 een plan van aanpak verwacht van de werkgroep die in het Voorzittersoverleg is opgericht. Gedacht wordt aan de uitvoering van

regionale informatiebijeenkomsten over de ontwikkelingen op het gebied van prostitutie en mensenhandel.

Veiligheid

Op 2 maart 2015 organiseerde Vrouwenpodium weer een discussiebijeenkomst in Nieuwspoord waar het thema *Veiligheid* centraal stond ([website](#)). Na inleidingen van Halleh Ghorashi over existentiële veiligheid en Joke Florax over veiligheid in conflictgebieden, werd door de circa 80 deelnemers, vrouwen uit de achterban van de in Vrouwenpodium samenwerkende organisaties, aan thematafels gediscussieerd over verschillende aspecten van veiligheid: op school, op het werk, in relaties, op straat, en in conflictgebieden. Op al deze aspecten werden aanbevelingen geformuleerd voor de politiek.

Tweede Kamerlid voor het CDA Hanke Bruins Slot was bij de bijeenkomst aanwezig. Zij reageerde met name op het thema veiligheid in conflictgebieden, omdat zij zelf – net als Joke Florax – ook ooit op missie is geweest in Afghanistan. Zij was onder de indruk van de persoonlijke betrokkenheid van alle deelnemers, de wil om te veranderen en vrouwen elders te helpen. Zij nam de aanbevelingen mee naar haar fractie. De aanbevelingen zijn na de bijeenkomst ook ter beschikking gesteld aan de andere Tweede Kamerfracties.

Vrouwenquotum

Mirella Visser, oprichter van het Centre for Inclusive Leadership, is lid van de Deskundigenpool van de NVR en vaak te gast in de vergaderingen van de adviescommissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging van de NVR. Daar bracht zij het punt in dat Nederland in de Europese Raad van ministers tot de minderheid behoort die de EU richtlijn voor een vrouwenquotum tegenhoudt. In die richtlijn gaat het om de vergroting van het aandeel vrouwen in Raden van Commissarissen en Raden van Bestuur van beursgenoteerde bedrijven.

De NVR organiseerde op 25 maart een [ledenraadpleging](#) om te zien hoe de mening onder de lidorganisaties is over het invoeren van een vrouwenquotum in Nederland. Lange tijd zijn de meningen daar over verdeeld geweest, maar inmiddels duurt het zo lang tot er met (alleen maar) stimulerende maatregelen voldoende vrouwen aan de top van bedrijven komen, dat de mening inmiddels is gekanteld en een meerderheid nu voor een vrouwenquotum is, ondanks de nadelen die daaraan kleven.

In het [Voorzittersoverleg](#) op 21 april werd het resultaat van de ledenraadpleging bevestigd en werd besloten dat krachtiger maatregelen nodig zijn. Dit leidde op 16 mei tot een brief aan ministers Asscher en Bussemaker met het verzoek niet langer in de Europese Raad van ministers tegen de richtlijn te stemmen.

De NVR herhaalde haar verzoek op 30 september nadat minister Bussemaker, mede namens haar collega, er in haar antwoord op de eerste brief op wees dat het Kabinet, Eerste en Tweede

Kamer eind 2012 het standpunt hebben ingenomen dat Europese regelgeving voor het vergroten van het aandeel vrouwen in de top van bedrijven, niet wenselijk is.

Naar aanleiding van deze [brieven](#) vond een gesprek plaats met ambtenaren van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid waarin het antwoord van de minister nader werd toegelicht.

Dit heeft de NVR er niet van weerhouden om aan te blijven dringen op krachtiger middelen. In december stond de EU richtlijn weer op de agenda van de Europese Raad van ministers en weer stemde minister Asscher tegen. Op 14 december heeft de NVR daarover haar teleurstelling geuit bij ministers Asscher en Bussemaker.

Met persberichten over de verschillende brieven aan beide ministers heeft de NVR geprobeerd de maatschappelijk druk op te voeren. In 2016 zal zo mogelijk de maatschappelijke druk verder worden opgevoerd.

PROJECTEN

Ter versterking, verdieping en verbreding van de NVR inzet ontwikkelt de NVR projecten en voert deze uit in samenwerking met de lidorganisaties.

De Nieuwe Toekomst

Het project 'De Nieuwe Toekomst' is een samenwerking van de NVR met de Federatie Opvang ([website](#)). De Federatie Opvang is penvoerder en vanuit beide organisaties is een projectleider aangesteld. De Nieuwe Toekomst is gericht op vrouwen uit de vrouwenopvang of anderszins in de hulpverlening die slachtoffer zijn geweest van (huiselijk) geweld. Doel is dat zij de regie over hun leven weer in de hand nemen en stappen zetten naar (economische) zelfstandigheid.

De vrouwen wordt een training, de Toekomstwerkplaats, aangeboden van 10 dagdelen waarin zij op zoek gaan naar hun talenten en passie en op basis daarvan een persoonlijk actieplan maken. Halverwege de training krijgen zij een persoonlijke coach die hen 9 maanden begeleidt in de uitvoering van dat actieplan. De coaches zijn vrijwilligers veelal uit de achterban van de NVR lidorganisaties die door instituut Windesheim als coach zijn getraind.

Eind 2014 begon de uitrol van het project in Haarlem. In het eerste kwartaal van 2015 is De Nieuwe Toekomst verder uitgerold in de provincies Overijssel: gemeenten Enschede en Zwolle, Noord Holland: gemeente Zaanstad, Zeeland: gemeenten Terneuzen en Vlissingen, en Limburg; gemeenten Maastricht en Roermond. De uitvoerende vrouwenorganisaties zijn respectievelijk Vrouwenplatform Carree, FNV Vrouw, Zeeuws Vrouwen Platform en FAM! Netwerk.

Over het algemeen waren de gemeenten enthousiast en betrokken. In Roermond had het project een langere aanloop, doordat in mei pas toezegging werd gedaan vanuit de gemeente. In de rest van de gemeenten hadden halverwege het jaar al meer dan 50 vrouwen het traject succesvol doorlopen, waarbij in een aantal gemeenten zelfs wordt gesproken over een vervolg. Om het project ook in Roermond volledig uit te kunnen voeren, heeft het Ministerie van OCW een budget neutrale verlenging van de projectperiode toegestaan tot en met 30 juni 2016. Inmiddels is ook met het ministerie gesproken over een aanvullende subsidieaanvraag voor de borging en het beheer van de methodiek.

Tijdens het 3rd World Conference of Women's Shelters, dat van 3 tot 6 november in Den Haag plaatsvond, werd een workshop over het project De Nieuwe Toekomst georganiseerd. De workshop werd gemodereerd door Tonny Filedt Kok en gegeven door de projectcoördinatoren uit Overijssel en Zeeland: Annette Eggen en Pernette van der Werff.

Koningin Maxima die sprak tijdens de plenaire opening van het congres had eerder aangegeven de workshop van De Nieuwe Toekomst enige tijd te willen bijwonen. Uiteindelijk kon dat i.v.m. het feit dat zij herstellende was van een ziekenhuisopname, niet doorgaan, maar Prinses Mary van Denemarken volgde een goed uur lang met interesse de workshop. De workshop kon zich

verheugen in de belangstelling van ruim 100 congresdeelnemers uit allerlei verschillende landen.

Economische zelfstandigheid

In samenwerking met Atria en Women Inc is begonnen aan de ontwikkeling van een gezamenlijk project gericht op het bewust maken van vrouwen van de kwetsbaarheid die samenhangt met financiële afhankelijkheid en op het verbeteren van de voorwaarden voor vrouwen om een meer zelfstandig en financieel onafhankelijk leven te leiden.

De NVR werkt daaraan vanuit de rol als initiator en coördinator van een groot aantal bijeenkomsten in het land van de aangesloten vrouwenorganisaties; Women Inc vanuit haar expertise om het belang van het onderwerp op de agenda te zetten en individuele vrouwen te bereiken met een campagne (inzet media, aanbieden workshops, events e.d.). Atria biedt gegevens vanuit onderzoek naar de inkomenspositie van vrouwen, naar succesvolle projecten, naar methodieken op dit gebied.

Mede door ziekte is het projectplan in 2015 nog niet tot verdere ontwikkeling gekomen. De verwachting is dat dit plan in 2016 verder zal worden uitgewerkt.

Huiselijk geweld BES eilanden

Naar aanleiding van het [rondetafelgesprek](#) met maatschappelijke organisaties over de implementatie van de Istanbul Conventie in Caribisch Nederland is op verzoek van Tweede Kamerlid Marit Volp (woordvoester Partij van de Arbeid van het dossier Huiselijk Geweld en Prostitutie) het project 'Minder Huiselijk Geweld op de BES-eilanden' geformuleerd.

Zoals de naam luidt, heeft het project als doel te komen tot een vermindering van huiselijk geweld op de BES eilanden door bottom-up verbetering van de hulpverleningsinfrastructuur. Dit door vanuit een genderspecifieke benadering (Istanbul Conventie) aan de *capacity building* te werken van professionals en ervaringsdeskundigen uit georganiseerde verbanden (zoals kerken en vrouwenorganisaties) op de BES-eilanden. In 2015 bleek het nog niet mogelijk het project via Marith Volp voor te dragen voor financiering. Het plan is om het project in 2016 met hulp van Marit Volp opnieuw naar voren te schuiven.

Zorg M/V

Het project Zorg M/V richt zich op de effecten van de decentralisatie van de Wmo, de Jeugdzorg en de Participatiewet op de (arbeids-)positie van vrouwen ([website](#)). Het doel van dit project is bewustwording van deze effecten bij mannen en vrouwen in Nederland maar vooral bij gemeentelijke beleidsmakers, en het stimuleren van gendersensitief beleid. Hierin wordt gestreefd naar praktische oplossingen die helpen dat beleid in gemeenten vorm te geven. De organisatie van dit project is in handen van de NVR met Annelies Vethman als (extern) projectleider. In de voorbereidingsgroep nemen deel: Anneke van Doorne-Huiskes, voorzitter

van de adviescommissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging, Dorenda Gerts, voorzitter van de NVR, en vertegenwoordigers van Movisie, Mezzo en Atria.

Voor het project is een uitgebreid plan ontwikkeld, maar in eerste aanleg is alleen voor de eerste 2 fasen van het project subsidie verkregen van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en wetenschap. Die twee fasen betreffen een literatuuronderzoek en een expertmeeting.

Op 11 juni werd de expertmeeting georganiseerd waar onderzoekers, belangengroepen en vertegenwoordigers van gemeenten hun kennis en ervaringen deelden over het gendersensitief beleid van gemeenten. Als input voor deze expertmeeting was een [position paper](#) opgesteld. In het position paper werd als resultaat van het literatuuronderzoek recente informatie over de verdeling van informele zorg en arbeid tussen mannen en vrouwen gepresenteerd, gecombineerd met impressies uit de praktijk bij gemeenten. De expertmeeting leverde een grote hoeveelheid aanbevelingen op. Minister Bussemaker was aan het slot van de meeting aanwezig om daar de hoofdlijnen van te vernemen.

Kort na de meeting werden op verzoek van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport die hoofdlijnen uitgewerkt t.b.v. een brief van Staatssecretaris Van Rijn aan de Tweede Kamer. Het volledige [rapport](#) met aanbevelingen van de expertmeeting werd op 28 oktober aan minister Bussemaker aangeboden. Deze heeft aangegeven het rapport te zullen gebruiken bij de voorbereiding van een bijeenkomst over Arbeid en Zorg in 2016.

In 2016 wordt gekeken naar de mogelijkheden om de andere fasen van het projectplan uit te voeren. Deze betreffen onder andere: aansluiten bij bestaande monitoren van het rijk; gender sensitieve keukentafel gesprekken op lokaal niveau (VNG); gegevens verzamelen vanuit praktijkverhalen over de gevolgen van de beleidsverandering verzamelen; expertmeetings op lokaalniveau verder doorzetten. Het beleid wordt namelijk op gemeenteniveau gemaakt.

INTERNATIONAAL

CSW59 en Beijing+20

Als gebruikelijk heeft de NVR samen met Atria en Wo=Men de NGO consultatie voor de Commission on the Status of Women (CSW) gecoördineerd. Omdat het een speciale CSW was vanwege het hoofdthema Beijing+20, is het traject extra vroeg gestart. Doel was om een NGO rapportage op te stellen voor UN Women die de CSW organiseert en voor de Nederlandse en de Antilliaanse regeringsdelegatie. De hieruit voortvloeiende aanbevelingen konden gebruikt worden om NGO aanbevelingen voor CSW59 aan de Nederlandse regeringsdelegatie aan te bieden. Verschillende leden van de NVR adviescommissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging (Anneke van Doorne, Tonny Filedt Kok en Ted Strop) en NVR bestuur (Anneke van Veen) zijn hierin intensief betrokken en bezig geweest met het schrijven van stukken voor het NGO Review Report en overleg met de achterban. Een groot deel van deze voorbereidingen vond al voor het begin van 2015 plaats ([website](#)).

Op 9 februari vond de afrondende NGO consultatiebijeenkomst plaats, waarna op 17 februari de aanbevelingen tijdens de CSW briefing van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, worden aangeboden aan minister Bussemaker en aan de gevolmachtigd ministers van Aruba, Curaçao en St. Maarten ([website](#)).

Irene Hemelaar was als Vrouwenvertegenwoordiger aanwezig bij de CSW die van 9 tot en met 20 maart plaatsvond in New York. Voor haar was de CSW heel belangrijk als ‘snuffelstage’. Om meerdere redenen. Praktisch gezien als onontbeerlijke ervaring om mee te maken hoe het er aan toegaat bij de VN en bij een conferentie als deze. Maar ook puur inhoudelijk waar het gaat over haar onderwerp voor de speech die zij in oktober zou uitspreken. Wat gebeurt er internationaal op het vlak van LHBTI-rechten? Wat zijn op dit moment de zwaartepunten binnen de strijd voor gelijke rechten? Wat voor jargon gebruikt men?

De CSW is voor Irene ook belangrijk geweest om haar positie te bepalen. Bij de CSW maakt de vrouwenvertegenwoordiger géén deel uit van de regeringsdelegatie. Maar ze is er wél als vrouwenvertegenwoordiger, dus daar moet ze zich bewust van zijn.

Irene was zeer actief op Facebook en Twitter. Via deze kanalen heeft zij dan ook belangstellenden bijna dagelijks op de hoogte gehouden van haar belevenissen. Ook heeft ze tijdens de CSW een tweetal blogs geschreven. Die zijn geplaatst op de blogpagina's van Wo=Men, Atria en uiteraard de NVR.

Na afloop schreef Irene een verslag onder de titel “#CSW59... en wat eraan vooraf ging” ([website](#)).

Ook Tonny Filedt Kok, lid van de adviescommissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging, was aanwezig bij de CSW in New York en deed daarover verslag ([website](#)).

AVVN Vrouwenvertegenwoordiging

Het onderwerp waar Irene Hemelaar als Vrouwenvertegenwoordiger over speehte in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties was LHBTI–rechten. LHBTI staat voor lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgendermensen en mensen met een intersekse conditie. Als directeur van de Amsterdam Gay Pride voor LHBTI–emancipatie was Irene al zeer actief om op allerlei bijeenkomsten en gelegenheden mensen bij het onderwerp te betrekken. Als Vrouwenvertegenwoordiger voegde ze daar nog eens een aantal ‘Vertel het de Vrouwenvertegenwoordiger’–sessies aan toe op o.a. het Ode aan de Vrouw–festival en tijdens de Amsterdam Gay Pride. Zo verzamelde zij input voor haar speech. Irene nam ook actief deel in de voorbereiding en uitvoering van het [Gelijk=Anders Festival](#) en de Lancering van de Agenda voor de Toekomst. Uitgenodigd door de minister–president voor een kopje koffie in Het Torentje, nam ze de gelegenheid te baat om hem de eerste Agenda voor de Toekomst aan te bieden.

Op 13 oktober sprak Irene haar statement uit in de Third Committee van de Algemene Vergadering van de VN. Dat deed zij met zoveel enthousiasme en overtuiging dat er na afloop geapplaudisseerd werd, wat zeker niet gebruikelijk is in deze vergadering ([website](#)). Ook van haar verblijf in New York in oktober, haar optreden in de Algemene vergadering van de VN, en de interessante ontmoetingen die zij daar nadien heeft gehad, zal Irene een verslag schrijven. Dit zal t.g.v. de Algemene Vergadering van de NVR in mei verschijnen.

In augustus startte de werving voor de nieuwe Vrouwenvertegenwoordiger. De vacaturestelling mag zich in steeds meer belangstelling verheugen en vindt daardoor een steeds bredere verspreiding met name ook in netwerken van jongere vrouwen. Dit is ook zichtbaar in de respons op de vacature.

Een benoemingsadviescommissie bestaande uit vertegenwoordigers van NVR bestuur en de Algemene Vergadering van de NVR maakte een eerste selectie. In de gesprekken daarna werd vervolgens ook een vertegenwoordiger van Atria en van Wo=Men betrokken.

Eind november werd Marije Cornelissen voorgedragen als Vrouwenvertegenwoordiger voor 2016 ([website](#)). Marije Cornelissen was tot 2014 – gedurende 5 jaar – lid van het Europees Parlement, is inmiddels niet meer politiek actief, maar werkzaam als internationaal expert op het gebied van mensenrechten bij de Raad van Europa en als gastdocent en trainer. Zij zal zich als Vrouwenvertegenwoordiger inzetten voor het thema Vrouwen en Duurzame Ontwikkeling. Daarmee sluit zij aan bij een belangrijk agendapunt van de 60e Commission on the Status of Women die in maart 2016 in New York plaatsvindt: *Women’s empowerment and its link to sustainable development*.

COP21 Vrouwenvertegenwoordiging

De NVR werd gevraagd een Vrouwenvertegenwoordiger te leveren voor de Conference of Parties 21, de zgn. Klimaatop. Omdat het verzoek weinig tijd liet voor een oproep en een selectieprocedure besloot het NVR bestuur, daarin gesteund door de Algemene Vergadering, om bestuurslid Anneke van Veen voor te dragen. Anneke heeft in het bestuur steeds de portefeuille Duurzame Ontwikkeling beheert, en was op dat moment ook in gesprek met het Ministerie van Infrastructuur en Milieu over de betrokkenheid van vrouwen bij (oplossingen voor) de klimaatverandering.

Anneke had zich toen al aangemeld voor de Tour to Paris van Urgenda, waarbij van 1 tot en met 29 november dagelijks gelopen werd vanuit Nederland naar Parijs waar op 30 november de Klimaatop begon. Anneke liep enige dagen aan het begin en aan het eind van de tocht mee. Andere geluiden zijn belangrijk, omdat tijdens zo'n top vooral blanke mannen van middelbare leeftijd aan het woord komen, terwijl vrouwen het meeste last hebben van klimaatverandering, Aldus Anneke. Vrouwen zijn het vaakst slachtoffer van migratie, voedsel- of watertekort, maar overigens heel goed in staat te helpen de problemen aan te pakken.

Tijdens haar verblijf bij de Klimaatop hield Anneke een dagelijks weblog bij ([website](#)).

Vorbereiding CSW60

Op 14 december vond de eerste NGO consultatiebijeenkomst plaats ter voorbereiding van CSW 60. Het is de bedoeling van de organisaties die samenwerken aan de coördinatie hiervan (Atria, NVR en Wo=Men) om de werkwijze van de voorbereiding te vernieuwen en vooral de Tweede Kamer er meer bij te betrekken. Tijdens de consultatiebijeenkomst werd dit met het maatschappelijk middenveld afgestemd.

Sprekers op 14 december waren: Anneke van Veen die Vrouwenvertegenwoordiger was bij de Klimaatop, en Mariet Verhoef de voorzitter van Women for Water Partnership.

De Sustainable Development Goals staan centraal tijdens CSW60. Punten die daarin extra belangrijk zijn: de klimaatverandering en de vluchtelingenstroom.

Gelijk=Anders

In 2014 waren Atria en NVR door de directeur Emancipatie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap uitgenodigd om een voorstel te doen voor de viering van Beijing+20 in 2015. In een overleg met onder meer Wo=Men, WOMEN Inc, Atria en NVR werd besloten om een gezamenlijk project te starten voor de organisatie van een festival in juni en de aanbieding van aanbevelingen voor de post 2015-agenda in september. Verschillende andere organisaties werden gevraagd zich bij het collectief aan te sluiten.

Onder de titel Gelijk=Anders werd op 27 juni in Pakhuis de Zwijger een Festival georganiseerd ([website](#)). Tijdens het festival waren activistes uit Libië en Syrië aanwezig. Ook minister Ploumen was aanwezig en nam deel in de talkshow. Er werden vele verschillende workshops gegeven

over o.a. mannenemancipatie, sport, radicalisering hier & daar, en seksuele gezondheid. Het publiek kon tijdens het festival input geven voor de Agenda voor de Toekomst.

Voor organisaties was er gelegenheid om zich met een kraam en/of op een zeepkist te presenteren. De NVR en enkele lidorganisaties hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. De NVR heeft haar lidorganisaties over dit festival geïnformeerd en hen attent gemaakt op de mogelijkheid om zich te presenteren tijdens het festival. Daarnaast heeft de NVR de lidorganisaties gevraagd om [input](#) voor de Agenda voor de Toekomst.

Op 21 september werd in Nieuwspoor de Agenda voor de Toekomst gepresenteerd. Omdat rond deze tijd (Prinsjesdag) ook van Vrouwenpodium een interactieve bijeenkomst met en voor de politiek gepland was, zijn beide activiteiten in elkaar geschoven.

Vrouwenvertegenwoordiger Irene Hemelaar overhandigde de Agenda voor de Toekomst: aan Kamerleden Roelof van Laar (PvdA), Ingrid du Caluwé (VVD) en Pia Dijkstra (D66). Eerder, tijdens een bezoek aan de premier in Het Torentje, had Irene de Agenda ook al aan Mark Rutte overhandigd.

In de Agenda voor de Toekomst formuleert Gelijk=Anders tien ambities op het gebied van gelijke rechten van mannen en vrouwen die ze in 2025 nationaal en internationaal bereikt wil zien ([website](#)). In de Agenda komt naar voren dat gelijke rechten voor mannen en vrouwen noodzakelijk zijn om vrouwen een stem te geven in de oplossing van mondiale problemen over o.a. vluchtelingen, radicalisering en extremisme.

European Women's Lobby (EWL)

De NVR geeft uitvoering aan de Nationale Coördinatie van de European Women's Lobby (EWL) in Nederland. Deze uitvoering is in handen van Tonny Filedt Kok en Marion Minis die daarin ondersteund worden door de Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging, waar zij zelf ook deel van uit maken, en incidenteel door leden van de NVR deskundigenpool. Eind juni kon de NVR de EWL melden dat Nederland als 19e staat de Istanbul Conventie (om alle vormen van geweld tegen vrouwen, en huiselijk geweld te stoppen) ratificeerde, en dat deze daarmee in maart 2016 effectief zal worden.

De EWL is tevens geïnformeerd over de NVR Expertmeeting over het Nederlands prostitutie beleid in een Europese context van 12 oktober, die mede tot doel had aandacht te (blijven) vragen voor het (EWL-)thema '(stop) geweld tegen vrouwen'.

Verder is de EWL regelmatig geïnformeerd over o.a. de Agenda voor de Toekomst (Beijing+20) en de voortgang in deze, en is de Agenda (kalender) in oktober aan hen overhandigd. Ook heeft de NVR de EWL op de hoogte gesteld van wetenswaardigheden over de Vrouwenvertegenwoordigers, hun thema's en werkzaamheden. Dat gold zowel voor de activiteiten en het statement van Irene Hemelaar en de voordracht van Marije Cornelissen, als voor het feit dat NVR bestuurslid Anneke van Veen deel uitmaakte van de Nederlandse regeringsdelegatie naar de COP21, de Klimaatop die in december in Parijs plaatvond.

Op verzoek van de EWL zijn de Country Specific Recommendations (CSR) van de Europese Commissie voor Nederland vanuit een gender perspectief becommentarieerd. De EWL heeft deze rapportages uit de EWL-landen verwerkt en aan de Europese Commissie aangeboden. De NL rapportage is tevens doorgegeven aan relevante beleidsmedewerkers.

Voor de EWL-financiën, die tegenwoordig onder beheer staan van Annelies Pierrot als penningmeester namens de IFUW (International Federation University Women), geldt dat de EWL hard op weg is om het tekort in te lopen. De cofinanciering gaat de goede kant op, dit betreft voornamelijk projectgelden.

EWL initieerde de EWL zomerschool AGORA, in Brussel, in september 2015. Deze bracht jonge vrouwelijke activisten en feministen in de leeftijd van 18 tot 30 jaar samen uit ca. 20 Europese landen. Zij volgden discussies en workshops, met als doel de feministische beweging te verjongen en versterken. Geïnteresseerden dienden te voldoen aan een aantal criteria en een motivatiebrief in te sturen. Daaruit werden de uiteindelijke deelnemers geselecteerd, die deels de kosten zelf dienden te voldoen. Er waren geen Nederlandse deelnemers hoewel de informatie breed was uitgezet, ook via (hoge-)scholen.

Mede op verzoek van de EWL stuurde de NVR op 30 november een brief ([website](#)) aan ministers Asscher en Bussemaker met het verzoek in de vergadering van ministers van Sociale Zaken van de EU te pleiten voor een stevige en door de Europese Commissie vastgestelde strategie voor gelijkheid tussen vrouwen en mannen. De actie was succesvol want er werd inderdaad een bindende strategie voor gelijkheid m/v door de ministers vastgesteld. Omdat de kwestie ook nog in het Europees Parlement aan de orde zou komen, heeft de NVR daarna ook de Nederlandse Europarlementariërs nog met eenzelfde verzoek gemaild ([website](#)).

In 2016 neemt de NVR deel aan een EWL onderzoek over seksuele voorlichting en educatie in Nederland. De NVR heeft begin 2016 2 kandidaten voorgedragen voor deelname aan de EWL werkgroep Women & Political Decision Making. Die kandidaten zijn: Evelien Fick, lid van de adviescommissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging, en Mieke Bakker-Mantjes die deel uit maakt van de NVR Deskundigenpool. De werkgroep gaat in het 1^e kwartaal van 2016 aan de slag gaan. Het thema sluit aan op het Strategisch Werkplan EWL.

Informatie over de bijgewoonde vergaderingen van de EWL vindt u in het verslag van de NVR-afgevaardigden Tonny Filedt Kok en Marion Minis in bijlage 4. Vertegenwoordigingen. Daar leest u ook het verslag van Aleid van den Brink die namens de NVR deelneemt in het Observatory on Violence against Women van de EWL, en van Christine Nanlohy van de Molukse Vrouwen Raad die tevens de NVR vertegenwoordigt in het European Migrant Women Network dat is gelinkt aan de EWL.

Bezoek uit Frankrijk

Op 9 maart bezocht Claudine Lepage, lid van de Eerste Kamer (PS) in Frankrijk, de NVR voor een gesprek met voorzitter Dorenda Gerts om ervaring en kennis uit te wisselen. De Franse ambassade had om dit gesprek verzocht. Als vice-president van de Commissie Cultuur, Onderwijs en Communicatie en als lid van de '*délégation aux droits des femmes et à l'égalité des chances entre les hommes et les femmes*' is Claudine Lepage een emancipatiedeskundige bij de Eerste Kamer in Frankrijk.

Dorenda lichtte de activiteiten van de NVR toe. Verder werd gesproken over het onderwerp kinderopvang en de verschillen daarin tussen Frankrijk en Nederland, en over het prostitutiebeleid. Claudine Lepage sprak haar verbazing uit over het feit dat prostitutie in Nederland bij wet als gewoon werk wordt beschouwd. Zij bereidt een wet voor om prostitutie in te perken.

FINANCIEEL

In 2015 heeft de NVR een instellingssubsidie ontvangen van € 150.000 van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Daarnaast heeft de NVR voor het project De Nieuwe Toekomst een projectsubsidie ontvangen van € 56.668 en voor het project Zorg M/V een bedrag van € 42.117. Mede door de ontvangen projectsubsidies konden de kosten van de basisorganisatie gedekt worden. Het boekjaar 2015 is afgesloten met een positief resultaat van € 91. Een onttrekking uit het vermogen van het Tenstellingsfonds is derhalve niet noodzakelijk.

Ook in 2015 hebben de vrijwilligers hun bijdragen geleverd. De totaal gekapitaliseerde vrijwilligersbijdragen in 2015 bedraagt € 71.246. Aan co- financiering heeft de NVR in 2015 een bijdrage ontvangen van € 2.850.

Balans per 31 december 2015.

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>		<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
ACTIVA	€	€	PASSIVA	€	€
Vaste activa	4.414	4.278	Wilhelmina Druckerfonds	27.533	28.758
Overlopende activa	38.320	38.479	Resultaat '14/'15	115	24
Overige vorderingen	-	-	te besteden subsidies	5.078	-
Geldmiddelen	<u>46.348</u>	<u>9.127</u>	Te betalen posten	<u>56.356</u>	<u>23.102</u>
	<u>89.082</u>	<u>51.884</u>		<u>89.082</u>	<u>51.884</u>

Staat van baten en lasten over 2015

	Rekening 2015	Begroting 2015	Rekening 2014
	----- €	----- €	----- €
LASTEN			
<i>Kosten organisatie</i>			
Personeelskosten	164.313	135.000	134.191
Huisvestingskosten	14.351	14.000	13.712
Kantoorkosten	16.801	12.000	12.931
Overige algemene kosten	8.317	7.000	5.968
Kosten basisorganisatie	9.943	4.500	8.221
	-----	-----	-----
<i>Kosten organisatie</i>	213.725	172.500	175.023
Aan projecten doorberekende kosten	209.620	164.285	175.810
	-----	-----	-----
	4.105	8.215	787-
<i>Kosten van projecten</i>	248.845	-	177.085
Diversen	18.665	-	21.546
	-----	-----	-----
Totaal lasten	271.615	8.215	197.817
	=====	=====	=====
BATEN			
Rente en dividend Tentoonstellingsfonds	10.8371	4.500	10.026
Contributies	7.066	7.500	6.170
Diverse baten	4.958	500	4.587
	-----	-----	-----
<i>Baten organisatie</i>	22.861	12.500	20.783
<i>Subsidies en bijdragen projecten</i>	248.845	-	177.058
	-----	-----	-----
Totaal baten	271.706	12.500	197.841
	=====	=====	=====
Saldo lasten en baten	91-	4.285-	24-
Tentoonstellingsfonds, bijdrage in het tekort	-	-	-
	-----	-----	-----
Saldo ten gunste van NVR	91	4.285-	24
	=====	=====	=====

BIJLAGE I. LEDENBESTAND

Nieuwe lidorganisaties

In 2015 zijn 4 organisaties als lid toegetreden tot de NVR. Tijdens de Algemene Vergadering van mei werden African Sky, Respect Women en Steunpunt Studerende Moeders verwelkomd. In november ging de Algemene Vergadering akkoord met de toetreding van de Dona Daria. Respect Women is voorlopig aspirant lid, omdat deze organisatie geen stichting of vereniging is. Bezien wordt of Respect Women alsnog op termijn een stichting opricht, of dat in het kader van nieuwe organisatievormen de NVR naar versoepeling van regels moet kijken.

Helaas zijn in 2015 ook enkele organisaties van de ledenlijst afgevoerd. De stichting Religieuzen tegen Vrouwenhandel is per 31 oktober opgeheven. De Federatie Zakenvrouwen heeft het lidmaatschap opgezegd, omdat de organisatie geen betalende leden meer heeft en de contributie van de NVR niet kan voldoen. Ook de Independent Order of Odd Fellows heeft het lidmaatschap opgezegd.

LEDENBESTAND

1. African Sky (lid per 21 mei 2015) 2. Algemene Nederlandse Vrouwenvereniging Tesselschade – Arbeid Adelt (TAA) 3. Bahá'í Vrouwenforum Nederland 4. Business and Professional Women (BPW) – the Netherlands 5. CDA Vrouwenberaad 6. Delta Kappa Gamma Nederland (DKGN) 7. Dona Daria (lid per 19 november 2015) 8. FAM! (voorheen Limburgse Vrouwen Raad) Federatie Zakenvrouwen (opgezegd per 1 januari 2015) 9. Femmes for Freedom 10. FNV Vrouw 11. GAIA, netwerk voor vrouwen in de aardwetenschappen 12. Gender Concerns International (GCI) Independent Order of Odd Fellows (opgezegd per 31 december 2015) 13. Katholiek Vrouwen Dispuut (KVD) KVO (per 1 januari 2015 samengegaan met Vrouwen van Nu) 14. Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (KNOV) 15. Landelijke Federatie van Chinese Vrouwenverenigingen (LFCV) 16. Liberaal Vrouwen Netwerk 17. LTO Vrouw & Bedrijf 18. Melania Ontwikkelingssamenwerking 19. Molukse Vrouwen Raad (MVR) 20. Nederland Suriname Antillen Gendervraagstukken (NSA) 21. Nederlandse Organisatie Vrouwelijke Apothekers (NOVA) 22. NVVH Vrouwennetwerk 23. Oudere Vrouwennetwerk Nederland (OVN–NL) 24. Partij van de Arbeid vrouwennetwerken 25. Passage	26. Politiek Scholings Centrum (PSC) 27. Proefprocessenfonds Clara Wichmann 28. Provinciale Vrouwenraad Noord–Brabant 29. Respect Women (aspirant–lid per 21 mei 2015) 30. Stichting Religieuzen tegen Vrouwenhandel (SRTV) (opgeheven per 31 oktober 2015) 31. Steunpunt Studerende Moeders (lid per 21 mei 2015) 32. Unie Nederlandse Katholieke Vrouwenbeweging (Unie NKV) 33. Unie van Soroptimistclubs in Nederland, Suriname en de Nederlandse Antillen (UvS) 34. Unie van Vrouwelijke Ondernemers Gelderland (UVON) 35. Vereniging van Nederlandse Vrouwelijke Artsen (VNVA) 36. Vereniging van Vrouwen met Hogere Opleiding (VVAO) 37. Vereniging voor Vrouwenbelangen 38. Vereniging voor Vrouwengeschiedenis 39. Vrouwen ontmoeten Vrouwen (VOV) 40. Vrouwen van Nu 41. Vrouwen voor Vrede 42. Vrouwennetwerk Wageningse Ingenieurs (VWI) 43. Vrouwenplatform Carree 44. Women on the Web (WOW) 45. Women's International League for Peace and Freedom Nederland (WILPF) 46. Women's International Zionist Organisation (WIZO) 47. WOUW (Wijze Oude Wijven) 48. Young Womens Christian Association Nederland (YWCA) 49. Zeeuws Vrouwenplatform 50. Zijweg 51. Zonta International

BIJLAGE II. BASISORGANISATIE

Bestuur
Dorenda Gerts (Zonta), voorzitter Leny Wesenhagen (Liberaal Vrouwenetwerk), penningmeester (tot 21 mei 2015) Wazna Hamidullahkhan (VVAO), penningmeester (sinds 21 mei 2015) Albertine Zoetmulder (Liberaal Vrouwenetwerk), secretaris, portefeuille Communicatie en PR (tot 21 mei 2015) Josette Dijkhuizen (Vrouwen van Nu), portefeuille Communicatie en PR (sinds 21 mei 2015) Marike Abel (Soroptimisten, Provinciale Vrouwenraad Noord Brabant), portefeuille personeel en juridische zaken; secretaris sinds 21 mei 2015 Anneke van Veen (Soroptimisten), vicevoorzitter extern (tot 19 november 2015) Anke Vervoord (Vrouwen van Nu), portefeuille internationale zaken Saideh Hashemi (FNV Vrouw), algemeen bestuurslid (sinds 21 mei 2015)

Landelijk bureau
Sandra Boes, communicatiemedewerker (coördinatie), 8 uur per week; E: s.boes@de-nvr.nl Renee Ludolph, ondersteuning secretariaat, vrijwilliger, 8 uur per week; E: info@de-nvr.nl Ramratie Parohi, financieel secretariaal medewerker, 22 uur per week; E: financieel@de-nvr.nl Lotte Wouters, beleidsmedewerker, 30 uur per week; E: l.wouters@de-nvr.nl Yvonne Carels, projectleider De Nieuwe Toekomst, tijdelijk contract, 8 uur per week; E: y.carels@de-nvr.nl Annelies Vethman, projectleider Zorg M/V, freelancecontract; E: a.vethman@inter.nl.net

Commissie Beleidsbeïnvloeding & Belangenbehartiging	
Anneke van Doorne Huiskes (VVAO), voorzitter Aleid van den Brink (Blijfgroep) Yvonne Carels (Soroptimisten) Charlotte van Dijk (FAM) Evelien Fick (Women on the Web) Tonny Filedt Kok (Soroptimisten)	Lydia Ketting-Stroet (VNVA) Marion Minis (VVAO) Christine Nanlohy (MVR/OVN NL) Annelies Pierrot (sinds november 2015) Dieny Scheffer (CDA V/NVVH) Ted Strop-von Meyenfeldt (YWCA) Anya Wiersma (FNV Vrouw)

Deskundigenpool	
Mieke Bakker Maria Ballast Katia Begall Willie van de Berg Gerdie van den Bergh Anita Boekelman Irma de Bruin Jeanette van Dongen Martina Ens Sandra Franken Emmy Galama-Rommerts Annemarie van Geel Alineke van Gils Leonie van Gils Esther 't Hart Marja Immerzeel Ivonne van de Kar Jennifer Koopmans Annet Laarman Judith Lohn Tineke Luijendijk	Nirai Melis Jolanda Nootboom Jolanda Nuytens Marja Pijl Ruth Richardson Loes van Rosse Joke de Ruiter Geeske Telgen-Swarts Sonja Tieks Renate Toxopeus Petra Verdonk Soesila Verhagen Mirella Visser Monique van de Voorde Marijke Vos-Maan Pernette van der Werff Janneke Wierikx Tamara van de Wijdeven Sebahat Yurdusen Anna Zanen Loes van Zuijlen

Stuurgroep De Nieuwe Toekomst	
Dieny Scheffer, voorzitter Ico Kloppenburg (VNG) Wilma Wielakker (Vrouwenopvang) <u>Projectleiding:</u> Avalon de Bruijn (tot september 2015), Henriëtte Kamp (van september t/m november 2015), Liesbeth van Bommel (FO) (sinds december 2015) Yvonne Carels (NVR)	<u>Contactpersonen deelnemende provincies:</u> Charlotte van Dijk (FAM Netwerk) Emmy Galama (Zeeuws Vrouwenplatform) Lily Brouwer (FNV Vrouw) (tot september 2015) Willemien Penterman (Vrouwenplatform Carree)

Werkgroep Vrouwenpodium	
Dieny Scheffer, voorzitter Lili Brouwer (FNV Vrouw)	Christine Nanlohy (Molukse Vrouwenraad) Any Wiersma (Netwerk Vrouwen FNV)

Expertgroep Partneralimentatie	
Mieke van den Burg (Vrouw en Recht) Ariane Hendriks (advocaat familierecht) Marjan Nieuwenhuis (WOUW) Marianne van Ophuijsen (Vrouwen voor Vrede) Christine Nanlohy (MVR/OVN NL)	Liesbeth Sijssling (VVAO) Marina Vijver (Vrouw en Recht) Ingrid Vledder (advocaat familierecht) Lotte Wouters

Studiegroep Economische Zelfstandigheid	
Hermien Don (WOUW) Winy Dijkstra (WOUW) Leonie van Gils (VVAO) Madelien Krips (WOUW)	Marjan Nieuwenhuis (WOUW) Marianne van Ophuijsen (Vrouwen voor Vrede) Liesbeth Sijssling (VVAO) Christine Nanlohy (MVR/OVN NL)

Leden Kascommissie	
<i>Tot 21 mei 2015:</i> Ans Huijbregts (Unie NKV) Jansje Stodel (WIZO)	<i>Per 21 mei 2015:</i> Lydia van de Schilde Emma Galama

Benoeming Advies Commissies (BAC)	
<i>Functie: Bestuurslid NVR (Josette Dijkhuizen, Wazna Hamidullahkhan, Saideh Hashemi)</i>	<i>Functie: Vrouwenvertegenwoordiger 2016</i>
<u>Samenstelling BAC:</u> Dorenda Gerts Leny Wesenhagen Any Wiersma (FNV Vrouw)	<u>Samenstelling BAC:</u> Lily Brouwer Mala Eckhardt (NSA) Tonny Filedt Kok Christine Nanlohy Anke Vervoord Atria: Antia Wiersma Wo=Men: Margriet van der Zouw

<p>Vertegenwoordigingen</p> <p><i>European Center of the International Council of Women</i>, Annelies Pierrot-Bults</p> <p><i>European Network of Migrant Women</i>, Christine Nanlohy</p> <p><i>European Observatory on Violence against Women</i>, Aleid van den Brink</p>	<p><i>European Women's Lobby</i>, Marion Minis en Tonny Filedt Kok</p> <p><i>Platform Vrouwen & Duurzame Vrede</i>, Ted Strop-von Meyenfeldt</p> <p><i>Women for Water Partnership</i>, Kitty Bentvelsen (tot juli 2015)</p> <p>Vrouwenvertegenwoordiger AVVN 70 Irene Hemelaar</p>
---	--

BIJLAGE III. BIJGEWOONDE BIJENKOMSTEN

JANUARI		VERTEGENWOORDIGING
6	Gesprek met College voor de Rechten van de Mens	Dorenda Gerts
15	EU-stakeholdersbijeenkomst Tweede Kamer	Yvonne Carels Marion Minis Christine Nanlohy
15	Samenwerkingsoverleg met Atria en Women Inc	Sandra Boes Anneke van Doorne Dorenda Gerts Anneke van Veen
16	Bijeenkomst over Prestatie indicatoren OCW	Anneke van Doorne Dorenda Gerts
16	Slotbijeenkomst Landelijk Overleg Minderheden (LOM)	Dieny Scheffer
19	Overleg met Ministerie van Buitenlandse Zaken en Vrouwenvertegenwoordiger over Algemene Vergadering Verenigde Naties.	Irene Hemelaar Tonny Filedt Kok Anke Vervoord
22	Nieuwjaarsreceptie PVR Noord-Brabant 40-jarig bestaan	Marieke Abel
26	Werkgroep Vrouwenpodium	Dorenda Gerts Christine Nanlohy Dieny Scheffer
26	Gesprek met Corinne Ellemeet, Tweede Kamerlid GroenLinks	Dorenda Gerts Annelies Vethman
30	Gesprek met College voor de Rechten van de Mens	Annelies Vethman

FEBRUARI		VERTEGENWOORDIGING
4	Overleg ProDemos, voorbereiding 100 jaar Vrouwenkiesrecht	Anneke van Doorne
9	NGO bijeenkomst aanbevelingen CSW59	Anneke van Doorne

FEBRUARI		VERTEGENWOORDIGING
12	Tweede Kamer AO Arbeidsmarkt zorgsector (VWS)	Anneke van Doorne Annelies Vethman
16 17	Bijeenkomst n.a.v. evaluatie genderbeleid BuZa	Ted Strop
17	Briefing Regeringsdelegatie CSW59	Aleid van den Brink Dorenda Gerts Irene Hemelaar
18	Werkgroep Vrouwenpodium	Dorenda Gerts Christine Nanlohy Dieny Scheffer
19	Werkgroep Partneralimentatie	Christine Nanlohy Lotte Wouters
25	Discussie prostitutiebeleid	Aleid van den Brink Anneke van Doorne Christine Nanlohy
26	Werkgroep Partneralimentatie	Christine Nanlohy Lotte Wouters

MAART		VERTEGENWOORDIGING
2	Vrouwenpodium, Vrouw & Veiligheid, Nieuwspoor	Sandra Boes Dorenda Gerts Christine Nanlohy Dieny Scheffer Lydia Ketting-Stroet
4	Gesprek met BuZa in het kader van Gelijk=Anders	Tonny Filedt Kok
5	Gesprek met Stella Ismail van African Sky	Sandra Boes Albertine Zoetmulder
5	Tweede Kamer AO Midterm review + CEDAW rapportage (OCW)	Anneke van Doorne Dorenda Gerts Lotte Wouters
5	Atria Presentatie F-boek	Albertine Zoetmulder

MAART		VERTEGENWOORDIGING
6	Women Inc verdeling Werk & Zorg	Tonny Filedt Kok Dorenda Gerts Annelies Vethman Lydia Ketting–Stroet
7 – 14	Deelname CSW New York, bijwonen workshops, overleg Nederlandse deelnemers, lunch op de Permanente vertegenwoordiging met minister Bussemaker	Aleid van den Brink Tonny Filedt Kok Irene Hemelaar
7	Vrouwen van Nu: vrouwenbal in van Nelle fabriek	Dorenda Gerts Anke Vervoord
9	Conferentie The Atlantic Treaty Association	Ted Strop (spreker)
9	Bezoek van Frans Eerste Kamerlid Claudine Lepage. Vice–Presidente van de Commissie Cultuur, Onderwijs & Communicatie	Dorenda Gerts
11	Gesprek met Marith Volp, Tweede Kamer, over Verdrag Istanbul, BES eilanden	Yvonne Carels Marion Minis Christine Nanlohy
13	Sollicitatiegesprekken bestuurskandidaten	Dorenda Gerts Leny Wesenhagen Anya Wiersma
15	Stuurgroep De Nieuwe Toekomst	Yvonne Carels Dieny Scheffer
16	Internationale Vrouwendagviering en 15–jarig bestaan Landelijke Federatie Chinese Vrouwen	Dorenda Gerts (spreker)
19	Gesprek over opstellen matrix Atria/NVR/Women Inc	Anneke van Doorne Anneke van Veen
23	Gesprek met OCW over De Nieuwe Toekomst	Avalon de Bruijn Yvonne Carels Dieny Scheffer

APRIL		VERTEGENWOORDIGING
1	Afscheid Carlien Scheele	Anneke van Doorne Tonny Filedt Kok Dorenda Gerts
1	Vorbereiding werkgroep genderspecifiek beleid gemeenten	Anneke van Doorne Dorenda Gerts Annelies Vethman
12 - 14	EWL vergadering/werksessie, EU conferentie Gender Equality, Brussel, inclusief post-conferentie workshop van MenEngage	Marion Minis Annelies Pierrot
16	Gesprek met Jeroen Recourt, lid Tweede Kamer over initiatief wet Partneralimentatie	Anneke van Doorne Marjan Nieuwenhuis Lotte Wouters
17	Expertmeeting over de nieuwe wet Partneralimentatie	Christine Nanlohy Marjan Nieuwenhuis Lotte Wouters
17	Gesprek met Wilco de Jonge van Amnesty International i.v.m. programma Prostitutie in oktober	Tonny Filedt Kok
20	Gesprek met Anneloes Dijkstra van RespectWomen	Dorenda Gerts Albertine Zoetmulder
25	Onthulling beeld Aletta Jacobs bij 100-jarig bestaan Wilpf	Dorenda Gerts
29	Vorbereidingsgroep expertmeeting	Anneke van Doorne Dorenda Gerts Annelies Vethman

MEI		VERTEGENWOORDIGING
6	Interview onderzoek Universiteit van Zurich	Anneke van Doorne, Tonny Filedt Kok Marion Minis Christine Nanlohy
11	ICW vergadering (Izmir, Turkije)	Lily Hutjes

MEI		VERTEGENWOORDIGING
20	Uitnodiging van Buza en org. Radio NL Worldwide Paneldiscussie over vrouwenrechten in Nederland en China	Alice Cheung Ted Strop
27	Conferentie 'Weg uit de Armoede' van PVR Noord-Brabant	Anneke van Veen
28	Werkgroep Partneralimentatie	Christine Nanlohy Lotte Wouters
29 - 31	EWL vergadering en 25-jarig bestaan European Women's Lobby	Yvonne Carels Marion Minis Christine Nanlohy

JUNI		VERTEGENWOORDIGING
3	Plenaire behandeling Ratificatie Istanbul Conventie	Yvonne Carels Dorenda Gerts Marion Minis Christine Nanlohy
5	Expertmeeting Bestuur, Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging en Deskundigenpool	Marieke Abel Josette Dijkhuizen Saideh Hashemi alle leden Cie BB
11	Expertmeeting genderspecifiek gemeentebelid	Anneke van Doorne Dorenda Gerts Wazna Hamidullahkhan Christine Nanlohy Annelies Vethman Lydia Ketting-Stroet
12	Overleg met ministerie V&J ter voorbereiding van de expertmeeting Prostitutiebeleid in Nederland	Tonny Filedt Kok
25	Rondetafelgesprek met Tweede Kamerlid Marith Volp (PvdA) over het tegengaan van huiselijk geweld op BES-eilanden	Sandra Boes Lydia Ketting Marion Minis Christine Nanlohy
25	Promotie Josette Dijkhuizen	Tonny Filedt Kok

JUNI		VERTEGENWOORDIGING
27	Global Justice 4 All /festival Gelijk=Anders	Tonny Filedt Kok Dorenda Gerts Wazna Hamidullahkhan Christine Nanlohy Lotte Wouters

JULI		VERTEGENWOORDIGING
15	Stuurgroep De Nieuwe Toekomst + overleg met contactpersonen regionale uitvoering	Marike Abel Sandra Boes Yvonne Carels Dieny Scheffer
22	Bespreken concept projectvoorstel HG BES Eilanden	Marion Minis Christine Nanlohy

AUGUSTUS		VERTEGENWOORDIGING
5	Afstemming met OCAN over project Minder HG BES eilanden	Yvonne Carels Marion Minis Christine Nanlohy
14	Bespreken concept projectvoorstel en begroting HG BES Eilanden	Marion Minis Christine Nanlohy Lotte Wouters
26	Overleg met ministerie V&J ter voorbereiding van de expertmeeting Prostitutiebeleid in Nederland	Tonny Filedt Kok Marion Minis
27	Oriënterend gesprek OCW/DE, Jantina Walraven	Dorenda Gerts
28	Verzorging workshops Istanbul Conventie – geweld tegen vrouwen, UWE Europese conferentie, Utrecht	Marion Minis
28	Kwartaalmeeting (bestuurlijk) Women Inc / Atria / NVR	Anneke van Doorne Dorenda Gerts
31	Projectvoorstel HG BES Eilanden gefinaliseerd	Christine Nanlohy

SEPTEMBER		VERTEGENWOORDIGING
1	Duurzame Dinsdag	Anneke van Veen
17	Algemene Ledenvergadering Wo=Men Dutch gender platform	Tonny Filedt Kok
17	Viering 10-jarig bestaan Women Inc	Anneke van Doorne Wazna Hamidullahkhan Saideh Hashemi Lotte Wouters
25	Gesprek met Steunpunt Studerende Moeders	Sandra Boes Dorenda Gerts Wazna Hamidullahkhan
21	Agenda voor de Toekomst (samengegaan met Vrouwenpodium)	Tonny Filedt Kok Dorenda Gerts Dieny Scheffer
24	Atria Prinsjesdagborrel	Anneke van Doorne Tonny Filedt Kok Wazna Hamidullahkhan
25	Kennismaking Jacqueline Prins (Directeur Emancipatie OCW) en plaatsvervangend directeur Jantina Walraven	Sandra Boes Dorenda Gerts Wazna Hamidullahkhan
30	AO Arbeid & Zorg	Annelies Vethman

OKTOBER		VERTEGENWOORDIGING
8	Bijeenkomst Platform Eer en Wraak, Ministerie van SZW, Utrecht	Marion Minis
12	Expertmeeting Prostitutiebeleid in Nederland	Tonny Filedt Kok Dorenda Gerts Marion Minis Christine Nanlohy Dieny Scheffer
15	Gesprek met ambtenaren van OCW en SZW n.a.v. NVR brief over Vrouwenquotum	Dorenda Gerts Lotte Wouters

OKTOBER		VERTEGENWOORDIGING
19 20	AVVN 2016 sollicitatiegesprekken	Lily Brouwer Mala Eckhardt Tonny Filedt Kok Christine Nanlohy Anke Vervoord
24 25	EWL bestuursvergadering	Tonny Filedt Kok Annelies Pierrot
27	Gesprek met Voorzitter VVAO	Dorenda Gerts
28	Gesprek met directeur Klimaat, Lucht en Geluid, Ministerie I&M n.a.v. NVR brief over Klimaatverandering	Wazna Hamidullahkhan Anneke van Veen Luc de Wit
29	Jubileum en opheffing Stichting Religieuzen tegen Vrouwenhandel	Ted Strop

NOVEMBER		VERTEGENWOORDIGING
1 - 29	Climate Miles/Urgenda's Tour to Paris	Anneke van Veen
2	AVVN 2016 tweede sollicitatiegesprekken	Lily Brouwer Mala Eckhardt Tonny Filedt Kok Christine Nanlohy Anke Vervoord Antia Wiersma Margriet van der Zouw
3 - 6	3e World Conference Women's Shelters	Aleid van den Brink Yvonne Carels Tonny Filedt Kok Christine Nanlohy Dieny Scheffer
11	Kennismaking met Voorzitter VNVA	Dorenda Gerts
11	Kennismaking met Gerda Nijssen, directeur Dona Daria	Sandra Boes Dorenda Gerts

NOVEMBER		VERTEGENWOORDIGING
11	Overleg met StopAidsNow, Amsterdam, Marieke de Ridder, ter voorbereiding van expertmeeting 12/10	Tonny Filedt Kok Marion Minis
11 - 25	Deelname in de Regeringsdelegatie naar de Algemene vergadering van de Verenigde Naties; statement op 13/10	Irene Hemelaar
12	WO=MEN, ALV	Dorenda Gerts Tonny Filedt Kok
16	Stakeholdermeeting voorbereiding Klimaattop	Anneke van Veen
17	Social Platform Conference, Den Haag	Tonny Filedt Kok Marion Minis Christine Nanlohy
27	Finale Kracht on Tour, uitreiking Joke Smitsprijs	Dorenda Gerts Christine Nanlohy
30	Klimaattop Parijs (COP21) <i>30 november - 11 december</i>	Anneke van Veen

DECEMBER		VERTEGENWOORDIGING
3	Atria 80 jaar Collection IAV Conference	Saideh Hashemi
9	Seminar Gender Balanced Boards	Anneke van Doorne Tonny Filedt Kok Marion Minis
9	ABN, international seminar over Human Rights en financial sector, Amsterdam	Tonny Filedt Kok Marion Minis
10	Human Rights Tulip Award, Buitenlandse Zaken	Tonny Filedt Kok Anke Vervoord
11 12	Jaarlijkse vergadering EWL Observatory on Violence against Women (<i>Vertegenwoordiger Aleid van den Brink eenmalig vervangen</i>)	Marie José Spithoven (<i>interim bestuurder Wende</i>)
14	NGO Consultatie CSW60	Aleid van den Brink Anneke van Doorne Tonny Filedt Kok

DECEMBER		VERTEGENWOORDIGING
16	FAM! Viering 40-jarig bestaan	Josette Dijkhuizen
16	Ronde Tafel meeting European Network Against Racism (ENAR)	Tonny Filedt Kok Marion Minis
17	Bespreking met OCW over nieuwe subsidieregeling	Dorenda Gerts

BIJLAGE 4. VERTEGENWOORDIGINGEN

European Center of the International Council of Women (EC ICW)

www.ecicw-cecif.com

ECICW is een regionale organisatie van de ICW en heeft 23 aangesloten nationale vrouwenraden en 3 toehoorders. De ECICW heeft een vertegenwoordiger bij de raad van Europa en is lid van de Europese Vrouwenlobby de EWL.

Omschrijving vertegenwoordiging

De ECICW vergadert twee maal per jaar. Als er een AV is van de ICW wordt de ECICW vergadering in die periode gehouden dus dat kan dan buiten de ECICW landen zijn.

Er wordt schriftelijk rapport uitgebracht over de activiteiten van de aangesloten organisaties.

Bijgewoonde bijeenkomsten

4 juni, Izmir tijdens de Algemene Vergadering van de ICW. Bijgewoond door Lily Hutjes-Boelaars.

15-16 oktober, ECICW vergadering Luxemburg. Bijgewoond door Annelies Pierrot-Bults.

Verslag

De voorjaarsvergadering was in Izmir tijdens de AV van de ICW en er was dan ook geen specifiek ECICW seminar. Nederland presenteerde een overzicht van activiteiten.

Als nieuw bestuur werd gekozen: President: Cosima Schenk (Zwitserland), Vice Presidenten: Monica Tolman (Groot Brittannië), Rosa Maria Artigas (Spanje), Fatos Inal (Turkije), Algemeen Secretaris: Joëlle Letsch (Luxemburg), Penningmeester: Martine Marandel (Frankrijk).

De ECICW nam een statement aan dat het noodzakelijk is om meer vrouwen op besluitvormende posities in de FIFA aan te stellen gezien de deplorabele toestand van deze 'all male' organisatie.

Er werd een oproep gedaan om de kandidaatstelling te steunen om de CEDAW commissie de Nobel prijs voor de vrede toe te kennen volgend jaar, en om acties te steunen om een vrouw voor te dragen als nieuwe secretaris generaal van de VN.

De najaarsvergadering van de ECICW vond plaats in Luxemburg van 15-16 oktober.

Mevrouw Lydia Mutsch, Minister of Equal Opportunities en de NC organiseerden een bijeenkomst van kleine staten in Europa, San Marino, Malta, Andorra, Monaco, Lichtenstein,

Cyprus, IJsland en Luxemburg, kleine staten die hun onafhankelijkheid behielden terwijl ze goede relaties onderhielden met de grotere staten. San Marino en Andorra toonden interesse om lid te worden van de ECICW.

De Luxemburgse vrouwenraad organiseerde samen met de Minister of Equal Opportunities een seminar on *Gender Equality in the decision making process* met o.a. de minister van justitie van Duitsland die sprak over de invoering van quota en met deelname van de Groot-Hertogin van Luxemburg Maria Teresa.

Ook was de NCW Luxemburg met financiële hulp van de ICW in staat twee Palestijnse dames uit te nodigen, Fatima Faroun en Antoinette George Knesevitch op suggestie van de ICW Coordinator voor Internationale Relaties en Vrede Mazal Renford uit Israël.

De ECICW nam een statement aan om regeringen en Europese instituties te wijzen op de kwetsbare positie van vrouwen en kinderen in de vluchtelingen crisis en ze te vragen de urgentie te onderkennen en passende maatregelen te nemen.

De ECICW ondersteunde een statement van de Deutscher Frauenring dat gelijk loon voor vrouwen nooit kan worden bereikt als vrouwen tijdelijk ophouden met werken en dat het beter is om beleid te formuleren om werk en zorg te kunnen combineren dan om financiële tegemoetkoming te geven voor tijdelijke onderbreking van betaald werk.

De volgende vergadering zal worden gehouden in Moskou.

Annelies Pierrot-Bults,

lid Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging, NVR vertegenwoordiger ECICW

European Network of Migrant Women (ENoMW)

www.migrantwomennetwork.org

In het verslagjaar heeft het ENoMW te kampen gehad met een aanzienlijk vermindering van de EU-subsidie. Ook was er op bureau niveau een wisseling van de wacht. Toch heeft het ENoMW in het verslagjaar verschillende activiteiten uitgevoerd. Dit gebeurde in samenwerking met andere Europese NGO koepels zoals de European Women's Lobby (EWL).

In het verslag jaar is door de Molukse Vrouwen Raad helaas niet deelgenomen aan de jaarvergadering van het ENoMW. De jaarvergadering werd in Kopenhagen gehouden. De reden is de beperkte middelen bij de Molukse Vrouwen Raad. Wel is meegewerkt aan twee activiteiten.

- A. Door de grote vluchtelingenmigratiestromen naar Europa heeft het ENoMW zich in het verslagjaar uitsluitend gericht op de verbetering van de opvang en positie van vluchtelingenvrouwen en -kinderen. Vrouwen en kinderen blijken relatief gezien te behoren tot de meest kwetsbare groepen in de vluchtelingenstroom. Niet zelden zijn vrouwen en kinderen slachtoffer van mensenhandel en is er sprake van geweld tegen vrouwen. De ratificatie van het Verdrag van Istanbul door EU-lidstaten wordt

aangegepen om op te komen voor vluchtelingenvrouwen en asielzoeksters. Door het bestuur van ENoMW zijn verschillende gesprekken en overleggen gevoerd met de verschillende Directoraten van de Europese Commissie, Europarlementariërs, etc. In het kader van ontwikkelingen in de vluchtelingenstroom naar Europa heeft het ENoMW een statement uitgegeven waarin aandacht wordt gevraagd voor de opvang van kwetsbare groepen als vrouwen en het tegengaan van geweld tegen hen. Dit statement is door de Molukse Vrouwen Raad naar o.a. de PES-vrouwen (PES is Party of European Socialists) gestuurd. Dit ter ondersteuning van een motie in het Europees Parlement over verbetering van de opvang van vluchtelingenvrouwen en asielaanvraagsters. Zie de [website](#) voor de tekst van het statement.

- B. Het ENoMW participeert in de Expert Group Economic Migration(EGEM) van de Europese commissie.

De expertgroep levert advies en input vanuit het maatschappelijk middenveld gebaseerd op ervaring en kennis met betrekking tot migratie en integratie op de arbeidsmarkt van Derde Landers.

Het ENoMW heeft in voorgaande jaren projecten rond arbeidsparticipatie van migrantenvrouwen uitgevoerd. De kwaliteiten van genoemde groepen voor de economie van Europa zijn meerdere malen onder de aandacht gebracht in meetings met verschillende Europarlementariërs. Ook is de aandacht besteed aan migranten vrouwen en ondernemerschap.

In het verslagjaar is de Molukse Vrouwen Raad door het ENoMW gevraagd om namens haar deel te nemen aan de expertmeeting van de EGEM. In de meeting ging de aandacht uit naar een wijziging van de criteria voor toetreding door Derde Landers tot de Europese arbeidsmarkt (Blue Card Directive). In het kader van gezinshereniging voor expats is een versoepeling van de toetredingsvoorwaarden bepleit. De Blue Card geldt voor de toetreding tot de gehele Europese Arbeidsmarkt door Derde Landers en werkgevers die kennis van buiten de EU wensen te halen. Naast de Blue Card heeft elke EU lidstaat een nationale wetgeving die naast de Europese regelgeving geldt. In Nederland geldt de Kennismigrantenregeling die aanzienlijk strikter is dan de regelgeving met betrekking tot de Blue Card. Zo geldt een hogere inkomensgrens voor kennismigranten in geval van gezinshereniging.

Christine Nanlohy,

lid Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging, MVR vertegenwoordiger in ENoMW

European Observatory on Violence against Women

De European Women's Lobby (EWL) heeft in 1997 het Observatory on Violence against Women opgericht waarin experts op het gebied van geweld door mannen tegen vrouwen bijeen komen. Het belangrijkste doel van het EWL Observatory is om kritische en nieuwe kwesties te signaleren opdat de EWL deze kan meenemen in haar lobby voor beter beleid en betere dienstverlening waar het gaat om preventie van geweld en het ondersteunen van slachtoffers van geweld door mannen. Het Observatory verhoogt de zichtbaarheid van geweld door mannen tegen vrouwen en monitort de naleving van de afspraken die op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau gemaakt zijn ten aanzien van (het tegengaan en voorkomen van) geweld tegen vrouwen. Het Observatory doet dat door vorderingen en achteruitgang te markeren en door relevante gegevens beschikbaar te stellen.

Het EWL Observatory on violence against women bestaat uit 33 experts: een voor elke lidstaat en voor 5 aankomende lidstaten of buurlanden. De experts zijn voorgedragen door de nationale coördinatoren van de EWL.

Sinds 2011 is Aleid van den Brink, directeur Blijf Groep, actief in het verband van de Federatie Vrouwenopvang en bestuurslid van stichting Vrouwenopvang Nederland (die de World Shelter Conference november 2015 in Den Haag heeft georganiseerd) vertegenwoordiger van de NVR in het EWL Observatory.

Het observatorium is dit jaar bijeengekomen in Vilnius, Litouwen. Dit vanwege de samenwerking met EIGE (European Institute for Gender Equality) dat is gevestigd in Vilnius. Omdat Aleid van den Brink zelf de vergadering niet kon bijwonen werd zij vervangen door Marie Jose Spithoven, op dat moment directeur van de stichting Wende voor opvang en aanpak van huiselijk geweld.

Op 11 november was er een gezamenlijke vergadering van EIGE en EWL. Tijdens die vergadering presenteerden beide organisaties zich aan elkaar en werd vooral besproken wat EIGE en EWL samen kunnen doen.

De belangrijkste conclusie: Ook EWL heeft belang bij goede data en feiten over gendergelijkheid en geweld tegen vrouwen in Europa. Advies aan EIGE is om niet alleen cijfers te verzamelen maar ook kwalitatieve gegevens. Bijvoorbeeld dat er in Roemenië veel shelters worden gesloten. En advies is om niet alleen gegevens van overheden te verzamelen maar ook van de niet gouvernementele organisaties. Dit kan een heel ander beeld geven.

Ook op het gebied van communicatie werd naar samenwerking tussen EIGE en EWL gekeken. Punten daaruit zijn: campagnes delen; procedures visualiseren door social media; web seminars organiseren; factsheets maken met de belangrijkste data; nieuwsbrieven via email verspreiden, niet alleen via website; en input van migrantenorganisaties beter benutten.

Op 12 november vond de vergadering van het Observatory plaats. Deze werd gehouden in het Ministerie van Sociale Zaken. De viceminister lichtte in het kort de stand van zaken in Litouwen toe. Ook daar is huiselijk geweld een groot probleem. Sinds een jaar is er nu een wet tegen

huiselijk geweld en ligt er een beleidsplan waarin ook de ondersteuning en opvang van slachtoffers is opgenomen.

De vergadering van het Observatory was de eerste onder het nieuwe strategische bestuur, bestaande uit: Sarah Benson (Ierland), Susan Pavlov (Cyprus), en Marsha Scout (Engeland). Door het vertrek van de vertegenwoordiger uit Denemarken was er een vacature.

Gepresenteerd werd het Strategisch framework van EWL met als belangrijkste thema's: prostitutie, sex education en fundraising. Belangrijkste doel is dat in 2020 alle landen de Istanbul Conventie ondertekend en geratificeerd hebben. Voor het Observatory is het van belang om de voortgang hierop te monitoren en resultaten in te brengen voor de lobby van EWL.

Doel in het Strategisch Framework is ook dat er een 'directive' ligt over prostitutie en dat er voldoende fondsen zijn om jaarlijks de Observatory bijeen te laten komen. Die financiering is nu nog niet rond.

In werkgroepen werd verder gepraat over o.a. de gevolgen van de Istanbul Conventie. Er zijn 15 landen die hebben getekend en geratificeerd, 15 landen die alleen getekend hebben, en 3 waar nog niets is gebeurd. Er zijn grote verschillen. Turkije was bijvoorbeeld het eerste land waar de Conventie is getekend en geratificeerd. Echter de aanpak huiselijk geweld staat daar enorm onder druk en krijgt nog weinig aandacht. In sommige landen pakt het artikel over verkrachting niet goed uit. Plegers krijgen minder straf en slachtoffers moeten aantonen dat het echt niet vrijwillig was. Hebben ze zich wel verweerd?

In veel landen is er al wel getekend, maar is er geen implementatieplan en leeft het verder ook niet. Implementatie is nodig op verschillende niveaus. De Conventie is nog niet bekend bij het grote publiek. In sommige landen is getekend om daarna verder niets meer te hoeven doen op het gebied van de aanpak van huiselijk geweld. Kan het naleven van de Conventie juridisch afgedwongen worden?

In september heeft de EWL gesproken met EU parlementariërs over wat ze willen met gendergelijkheid. De EWL wil dit jaarlijks doen en checken wat er gebeurd is en wat niet. De Istanbul Conventie zal hieraan gekoppeld worden.

De EWL zal jaarlijks de voortgang checken bij het Observatory en vraagt om concrete voorbeelden van goede implementatie van de Conventie, maar ook voorbeelden van waar het negatief uitpakt of nog niets is gebeurd. De EWL zal hiervoor een aparte tab op de website aanmaken.

De Istanbul Conventie zal opgedeeld worden in onderwerpen: veilige opvang, enz. Landen kunnen per onderwerp aangeven wat ze nodig hebben en welke inzet er moet zijn voor de lobby. Informatie kan gedeeld worden.

Bij de bespreking in de werkgroepen van welke aandachtspunten de EWL nog meer moet hebben, kwam de grote zorg over de vluchtelingen naar voren. Er is nu te weinig zicht op wat zich in die vluchtelingenstromen afspeelt. Met vrouwen wordt nu niet of nauwelijks gesproken; de gesprekken verlopen via de mannen. Daarbij is het niet altijd zeker of het legale relaties zijn

of dat er toch ook mensenhandel plaatsvindt in de vluchtelingenstroom. Ook op (seksueel) geweld tegen vrouwen is absoluut geen zicht. Er zijn niet tot nauwelijks contactmogelijkheden vanuit de hulpverlening met de vluchtelingen. Vrouwen en kinderen bevinden zich in een sterke afhankelijkheidsrelatie. De EWL zal hiervoor meer aandacht moeten vragen.

In het middagprogramma ging het vervolgens met name over de rol en functie van het Observatory. Successen zijn de toegang tot en lobby naar het Europees parlement; de kennisdeling; en de versterking van de positie van iedere expert in eigen land. Voor sommige landen heeft dit de aanpak van huiselijk geweld versterkt.

Aandachtspunten zijn dat er kritisch moet worden gekeken naar de aanwezige expertises in het Observatory; dat er meer vertegenwoordiging moet zijn vanuit bijvoorbeeld migrantenorganisaties, grassrootsorganisaties, enz. De EWL kan het Observatory nog beter gebruiken. Er is veel ambitie bij de experts in het Observatory, maar in de praktijk is er te weinig tijd voor leden om te leveren.

De vergadering werd afgesloten met het opstellen van een 'To do List':

- Voortgang en implementatie Istanbul Conventie blijven volgen;
- Fondsenwerving voor voortbestaan Observatory;
- Taakbeschrijving maken van het Observatory;
- Hoe aandacht en prioriteit voor de vrouwen binnen vluchtelingenstroom invulling te geven;
- Wat is praktisch haalbaar van de doelen t.a.v. sexual education;
- 20 jaar Observatory!
- Is de diversiteit in het Observatory voldoende, welke expertise ontbreekt of welke wijze kunnen we dit invullen (bijvoorbeeld andere externen uitnodigen).

Marie Jose Spithoven,

vervanger bij het Observatory van Aleid van den Brink

Aleid van den Brink, directeur bestuurder Blijf Groep, bestuurslid Vrouwenopvang Nederland, lid Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging NVR

European Women's Lobby (EWL)

www.womenslobby.org

De European Women's Lobby (EWL) is de grootste koepelorganisatie van vrouwenorganisaties in de Europese Unie (EU). De EWL telt lidorganisaties in ieder van de 27 EU lidstaten en de 3 kandidaat-landen, naast 21 Europees-brede instellingen. Samen representeren zij meer dan 2.500 organisaties. De EWL verbindt de vrouwenorganisaties en EU-instituties dusdanig dat een

dialogo ontstaat tussen burgers en Europese beslissers. De EWL richt zich op EU-niveau en voorziet EU-beleidsmakers van informatie opdat rechten en behoeften van vrouwen evenals het gender perspectief aandacht krijgen in EU-beleid en regelgeving. Tevens voorziet de EWL haar leden van kennis zodat zij op hun beurt, op nationaal niveau, kunnen lobbyen voor onderwerpen waarvoor de EWL zich hard maakt. De EWL heeft consultatieve status bij zowel de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties (ECOSOC) als de Raad van Europa.

De NVR is sinds 2010 weer actief bij EWL en biedt onderdak aan het Nationale Coördinatiepunt EWL voor Nederland. Afgevaardigden voor Nederland zijn Tonny Filedt Kok en Marion Minis. Annelies Pierrot is penningmeester EWL. Christine Nanlohy is afgevaardigde voor het European Network of Migrant Women, dat startte als EWL-project en inmiddels een zelfstandige organisatie is. Aleid van den Brink maakt deel uit van het Observatorium Geweld tegen vrouwen.

Wij konden EWL melden dat Nederland als 19e staat de Istanbul Conventie (om alle vormen van Geweld tegen vrouwen, en huiselijk geweld te stoppen) ratificeerde, en dat deze daarmee in maart 2016 effectief zal worden. EWL is tevens geïnformeerd over de NVR Expertmeeting 'Het Nederlands prostitutiebeleid in een Europese context', van 12 oktober 2015, welke mede tot doel had aandacht te (blijven) vragen voor het (EWL-) thema '(stop) geweld tegen vrouwen'. Verder is EWL regelmatig geïnformeerd over o.a. de 'Agenda van de Toekomst' (Beijing+20) en de voortgang in deze, en is de Agenda (kalender) aan hen overhandigd in oktober 2015. En hebben we hen op hoogte gesteld van wetenswaardigheden over de AVVN-sters, hun thema's en werkzaamheden. Vanwege de COP21 Duurzaamheid Top in Parijs, najaar 2015, informeerden we EWL dat NVR bestuurslid Anneke van Veen deel uitmaakte van de Nederlandse regeringsdelegatie.

Voorts zijn op verzoek van EWL de 'Country Specific Recommendations' (CSR) van de Europese Commissie voor Nederland vanuit een gender perspectief becommentarieerd en heeft EWL deze rapportages uit de EWL-landen verwerkt en aan Europese Commissie aangeboden. De NL rapportage is tevens doorgegeven aan relevante beleidsmedewerkers.

Voor de EWL-financiën geldt dat EWL hard op weg is om het tekort in te lopen. De cofinanciering gaat de goede kant op, dit betreft voornamelijk projectgelden.

Op verzoek van EWL zijn op diverse momenten Nederlandse (Euro) Parlementariërs, beleidsmakers e.a. benaderd betreffende de 'EU Strategy for Gender Equality'.

Bijgewoonde bijeenkomsten en verslag

12 april, Brussel. EWL vergadering & werksessie, gevolgd door EU conferentie 'Gender Equality', Brussel, incl. post conference workshop van MenEngage, welke werd ondersteund door ministerie BuZa, op 13 en 14 april (Marion Minis, Annelies Pierrot).

29 t/m 31 mei, Brussel, General Assembly EWL, bestuursvergadering en 25 jarig bestaan EWL (Marion Minis en Yvonne Carels), met interactieve werksessies om het werkplan EWL 2016-2020 'bottom up' samen te stellen.

24–25 oktober, Brussel, EWL bestuursvergadering en workshop over financiële duurzaamheid (Tonny Filedt Kok, Annelies Pierrot);

9 december, Utrecht, Europees seminar ‘gender balanced boards’, Universiteit Utrecht. Dit sluit aan op het EWL aandachtspunt ‘women on boards’ (Tonny Filedt Kok, Marion Minis).

16 december, Utrecht, deelname aan de Ronde Tafel meeting van het European Network Against Racism (ENAR) betreffende gender discriminatie & islamofobie met als doel dat stakeholders in Nederland elkaar leren kennen en informatie uitwisselen om elkaar zo te versterken. (Marion Minis en Tonny Filedt Kok).

EWL initieerde de EWL zomerschool AGORA, in Brussel, in september 2015. Deze bracht jonge vrouwelijke activisten en feministen in de leeftijd van 18 tot 30 jaar samen uit ca. 20 Europese landen. Zij volgden discussies en workshops, met als doel de feministische beweging te verjongen en versterken. Geïnteresseerden dienden te voldoen aan een aantal criteria en een motivatiebrief in te sturen. Daaruit werden de uiteindelijke deelnemers geselecteerd, die deels de kosten zelf dienden te voldoen. Er waren geen Nederlandse deelnemers hoewel de informatie breed was uitgezet, ook via (hoge-)scholen.

NVR neemt in 2016 deel aan een EWL onderzoek over ‘seksuele voorlichting en educatie in Nederland’ (Tonny Filedt Kok en Marion Minis) en er zijn 2 kandidaten voorgedragen voor deelname aan de EWL e-werkgroep ‘women & political decision making’ (Evelien Fick en Mieke Bakker-Mantjes), deze is voornemens in het 1^e kwartaal van 2016 aan de slag gaan. Het thema sluit aan op het Strategisch Werkplan EWL.

**Marion Minis, bestuurslid EWL,
lid Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging, NVR**

International Council of Women (ICW)

<http://www.icw-cif.com>

De ICW werd opgericht in 1888 in Washington. en heeft consultatieve status bij de VN en permanente vertegenwoordigers bij o.a. ECOSOC, FAO, UNESCO, UNEP, UNICEF in New York, Parijs en Wenen. Er zijn 64 National Councils lid van de ICW. Binnen de ICW zijn er drie regionale councils: Asia-Pacific, de Americas en de ECICW. De NVR is lid van de ECICW.

Omschrijving vertegenwoordiging

Er wordt eens per 3 jaar een Algemene Vergadering gehouden. Ook is er halverwege een bestuursvergadering waar ook lidorganisaties welkom zijn.

Bijgewoonde bijeenkomsten

31 mei – 6 juni Izmir. Algemene vergadering en seminar; *Health and ageing in the 21st century* en workshop *Women refugees and migrants*. Bijgewoond door Lily Hutjes-Boelaars.

Verslag

Er werd verslag gedaan over het thema van 1012–2015 *Caring for Women is caring for the world*. Als thema voor de periode 2015–2018 werd gekozen: *Transforming Society through the empowerment of women*.

1. Women's empowerment, peace, and elimination of violence against women;
2. Equality for women in terms of economic opportunities, access to resources, and freedom;
3. Improvement in matters related to women's health and the environment;
4. Gender equality through education, arts, and media; and
5. Elimination of all forms of discrimination against women and improving the lives of all women.

De 5 permanente commissies 1) Status of Women, 2) Sustainable Development, 3) General Wellbeing, 4) Communication, 5) Social Issues) maken hiervoor een actieplan met subthema's en aanbevelingen voor specifieke acties voor de lidorganisaties

In de algemene leidraad worden de NC's opgeroepen de Sustainable Development Goals (SDG's) in de gaten te houden, samen met het Beijing Platform for Action en de UN conventies zoals 1325.

Projecten van de ICW zijn: 1) training rural women in the Former Yugoslav Republic of Macedonia to advocate for their rights, for participation in local decision-making processes, and for improvement of their lives; 2) training girls in 36 schools in Great Britain about their rights under CEDAW; 3) training security agents in Lebanon about girls rights issues involved in girl-child marriages and dealing with involuntary cases; 4) the organization of a nationwide conference to promote collaboration and networking of local women's organizations in Nepal
Het LELAF (Louise van Eeghen Lady Aberdeen Fonds) reikte de Mechta van Boogert Prijs uit aan Manisa Atelier, een workshop waar vrouwen worden getraind om zelf trainingen te kunnen geven in textielproductie.

Als nieuwe president werd Jungsook Kim uit Zuid-Korea gekozen. De volgende bestuursvergadering zal worden gehouden in Taiwan.

Annelies Pierrot-Bults,

lid Commissie Beleidsbeïnvloeding en Belangenbehartiging, NVR contactpersoon ICW

Women for Water Partnerships

www.womenforwater.org

Women for Water Partnership (WfWP) is een partnerschap van 26 verschillende vrouwenorganisaties en netwerken die actief zijn in ruim 100 landen over de wereld. WfWP combineert in haar werk twee duurzame doelen: toegang tot schoon (drink)water en de empowerment van vrouwen. Lidorganisaties van het partnerschap zijn actief op het gebied van water, sanitatie, duurzame ontwikkeling en vrouwenparticipatie. De NVR heeft bijgedragen aan de oprichting van WfWP en is lid.

WfWP werkt met drie verweven strategieën: (i) via projecten bieden van water en sanitatie, (ii) beïnvloeden van beleid op nationaal en internationaal niveau en (iii) kennis delen ten behoeve van lidorganisaties en het partnerschap.

In 2015 was WfWP goed vertegenwoordigd bij verschillende waterevenementen. Op internationaal niveau zien beleidsmakers in toenemende mate de link tussen vrouwen en water. Een bijzondere prestatie was het toekennen van de aanpassing van Goal 6 (Clean Water & Sanitation) van de UN Sustainable Development Goals. Belangrijke evenementen waar WfWP in 2015 aan heeft bijgedragen zijn: (i) CSW59, (ii) 7th World Water Forum in Zuid-Korea, (iii) the International Conference on the Implementation of the Water for Life Decade in Tajikistan, (iv) the 70th meeting of the UN General Assembly en (v) de final meeting en evenementen van de United Nations Secretariat General's Advisory Board on Water and Sanitation (UNSGAB). Geïnspireerd door UNSGAB, heeft WfWP een campagne voor de UN Member States medegeïnitieerd om 2017/2018 tot het *UN International Year on Water and Women* te kronen.

Daarnaast heeft WfWP in 2015 in samenwerking met UNU-INWEH, UN Women en UNW-DPAC twee publicaties uitgebracht. Deze zijn verspreid onder lidorganisaties, het maatschappelijk middenveld, NGO's, beleidsmakers en UN bewindslieden.

In oktober kwamen de lidorganisaties op, uitnodiging van NetWwater, bijeen in Sri Lanka voor de algemene vergadering. Hier is de strategie van WfWP besproken en vastgesteld voor de periode 2016–2020. Ook is het huidige planning, monitoring en verslaggevingssysteem van WfWP verder gefinetuned. Dit blijft een punt op de agenda voor 2016.

In 2015 is er ook meer aandacht besteed aan de communicatie, door een intensiever gebruik van sociale media en het creëren van meer zichtbaarheid op verscheiden evenementen.

Ook zijn er in samenwerking met verschillende partners het afgelopen jaar projectvoorstellen geschreven voor onder andere FLOW2 en ontvingen twee lidorganisaties een grant vanuit Aqua for All & Maria Stella Maris.

Kitty Bentvelsen

Vertegenwoordiger NVR in liaison met Women for Water Partnership

BIJLAGE 5. LIJST VAN AFKORTINGEN

AVVN	Algemene Vergadering van de Verenigde Naties
BES-eilanden	Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Caribisch Nederland)
BuZa	Ministerie van Buitenlandse Zaken
CSW	Commission on the Status of Women (van de Verenigde Naties)
d.m.v.	door middel van
EC ICW	European Center of the International Council of Women
EG	Europese Gemeenschap(en)
ENAR	European Network against Racism
ENoMW	European Network of Migrant Women
EU	Europese Unie
EWL	European Womens Lobby
FO	Federatie Opvang
FRA	Fundamental Rights Agency
LHBTI	Lesbische, Homoseksuele, Biseksuele, Transgenders, Intersekse conditie
NGO	Non Gouvernementele Organisatie
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
PvdA	Partij van de Arbeid
SP	Socialistische Partij
SZW	Ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid
t.a.v.	ten aanzien van
UNSGAB	United Nations Secretary-Generals' Advisory Board on Water & Sanitation
UNU-INWEH	United Nations University Institute for Water, Environment and Health
UN Women	United Nations Women
UNW-DPAC	United Nations Water Programme on Advocacy and Communication
V&J	Ministerie van Veiligheid & Justitie
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VVD	Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WfWP	Women for Water Partnership
zgn.	zogenaamd